

**Avrupa Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna
Dair Kanun**

(Resmî Gazete ile yayımı : 23 . 7 . 1976 - Sayı : 15655)

No.
2023

Kabul tarihi
13 . 7 . 1976

MADDE 1. — T. C. Hükümeti adına 14 . 12 . 1972 tarihinde Paris'te imzalanmış bulunan Avrupa Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu Kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

AVRUPA SOSYAL GÜVENLİK SÖZLEŞMESİ

Bu Sözleşmeyi imza eden Avrupa Konseyi üyesi Devletler :

Avrupa Konseyinin amacının, özellikle üyelerin sosyal gelişmelerini kolaylaştırmak gayesiyle, aralarında daha sıkı bir birliğin kurulmasını gerçekleştirmek olduğunu gözönünde bulundurarak;

Sosyal güvenlik mevzuatı arasındaki çok taraflı uyumunun bu amacın gerçekleşmesini sağlayacak araçlardan biri olduğunu nazara alarak;

16 Nisan 1964 tarihinde imzaya açılmış bulunan Avrupa Sosyal Güvenlik Kodu'nun 73. maddesi hükümüne göre, bu Kod'u imzalayan tarafların yabancılar ile göçmen işçilerin, sosyal güvenlikleri bakımından, özellikle kendi vatandaşlarıyla eşit muamele görmeleri ve kazanılmış haklarla kazanılmakta olan hakların muhafazasına ilişkin sorunları düzenleyen özel bir sözleşme yapılması için çaba harcadıklarını gözönünde bulundurarak;

Akit Taraflardan her birinin sosyal güvenlik mevzuatına göre Akit Tarafların vatandaşlarıyla mültecilere ve vatansız kimselere eşit muamele yapılması prensibini, korunan kimselerin Akit Tarafların ülkeleri arasında yer değiştirmiş olmalarına rağmen, sosyal güvenlik mevzuatı ile sağlanan yardımlardan yararlanma hakkını muhafaza edeceklerine dair olan prensibi ve yalnız Avrupa Sosyal Şartının bazı hükümlerini değil, Milletlerarası Çalışma Örgütünce düzenlenen bir çok sözleşmelerin temelini teşkil eden prensipleri de teyit ederek;

Aşağıdaki hususlarda anlaşmaya varmışlardır.

BÖLÜM — I

Genel Hükümler

Madde : 1

Bu Sözleşmenin uygulanmasında :

(a) «Akit Taraf» terimi, 75. maddenin 1. paragrafı veya 77. madde hükümlerine göre, bir onaylama, kabul veya katılma belgesi tevdi etmiş olan her hangi bir Devlet anlamına gelir.

(b) «Akit Taraflardan birinin ülkesi» ve «Akit Taraflardan birinin vatandaşı» terimleri, I numaralı Ek'te tanımlanmıştır; Akit Taraflardan her biri, 81. maddenin 1. paragrafı hükmüne göre, I numaralı Ek'te yapılacak her hangi bir değişikliği bildirmekle yükümlüdür.

(c) «Mevzuat» terimi, bu Sözleşmenin yürürlüğe girdiği tarihte Akit Taraflardan birine ait ülkenin her yanında veya bir kısmında yürürlükte bulunan veya sonradan yürürlüğe girecek olan ve 2. maddenin 1. ve 2. paragraflarında belirtilen sosyal güvenlik dalları ve rejimleriyle ilgili bulunan kanunlar ve tüzükler ile diğer kanunî hükümler anlamına gelir.

(d) «Sosyal güvenlik sözleşmesi» terimi, 2 nci maddenin 1 nci ve 2 nci paragraflarında belirtilen sosyal güvenlik dallarının ve rejimlerinin tamamını veya bir kısmını kapsayan ve sosyal güvenlik alanında münhasıran iki veya daha fazla Akit Tarafı bağlayan veya sonradan bağlayabilecek olan iki veya çok taraflı her hangi bir sözleşme ile enaz iki Akit Tarafı ve bir veya birden fazla Devleti bağlayan veya sonradan bağlayabilecek olan iki veya çok taraflı sözleşme ve bu sözleşmelere uygun olarak yapılan her türlü anlaşmalar anlamına gelir.

(e) «Yetkili Makam» terimi, Akit Taraflardan her birine ait ülkenin her yanında veya bir kısmında yürürlükte bulunan sosyal güvenlik rejimlerinin uygulanmasından sorumlu bulunan Bakan, Bakanlar veya diğer muadil makam anlamına gelir.

(f) «Kurum» terimi, Akit Taraflardan her birinin mevzuatının tamamını veya bir kısmını uygulamakla görevli bulunan kuruluş veya makam anlamına gelir.

g) «Yetkili Kurum» terimi :

i) Bir sosyal sigorta rejimi söz konusu ise, ya ilgili kimsenin yardım isteğinde bulunduğu zaman sigortalı olarak bağlı olduğu kurum, veya, bir kurumun bulunduğu Akit Taraf ülkesinde ikamet ettiği takdirde

de, bu kurumdan yardım istemeye hak kazanmış veya hak kazanacak ise o kurum, veyahut ilgili Akit Tarafın yetkili makamı tarafından tayin edilen kurum;

ii) Bir sosyal sigorta rejiminden başka bir rejim veya aile yardımları sigortası söz konusu olduğunda, ilgili Akit Tarafın yetkili makamınca tayin edilen kurum;

iii) 2 nci maddenin 1 nci paragrafında belirtilen yardımların yapılmasından işverenin sorumlu olduğuna ilişkin bir rejim söz konusu ise ya işveren veya işverenin işçilerini sigorta ettirdiği müessesese, bu olmadığı takdirde de, ilgili Akit Tarafın yetkili makamınca tayin edilen kuruluş veya makam;

Anlamına gelir.

h) «Yetkili Devlet» terimi, ülkesinde yetkili kurumun bulunduğu Akit Taraf anlamına gelir.

i) «İkametgâh», kanunî ikametgâh demektir.

j) «Geçici ikamet yeri» terimi, geçici olarak oturma anlamına gelir.

k) «İkametgâhın bulunduğu yerdeki kurum» terimi, uyguladığı Akit Taraf mevzuatına göre, ikamet edilen yerde söz konusu olan yardımları sağlamak yetkisi verilmiş bulunan kurum, bu yerde böyle bir kurum yoksa, ilgili Akit Tarafın yetkili makamınca tayin edilen kurum anlamına gelir.

l) «Geçici olarak ikamet edilen yerdeki kurum» terimi, uyguladığı Akit Taraf mevzuatına göre, geçici olarak ikamet edilen yerde söz konusu olan yardımları sağlamak yetkisi verilmiş bulunan kurum, bu yerde böyle bir kurum yoksa, ilgili Akit Tarafın yetkili makamınca tayin edilen kurum anlamına gelir.

m) «İşçi» terimi, bu sözleşmede aksine sarahat yoksa, ilgili Akit Tarafın mevzuatına göre, bir işveren tarafından çalıştırılan veya kendi hesabına çalışan veyahut bu kimse gibi işlem gören kimse anlamına gelir.

n) «Hudut işçisi» terimi, bir Akit Tarafın ülkesinde çalışan ve diğer bir Akit Tarafın ülkesinde ikamet eden ve ikamet ettiği ülkeye, (+) her gün veya en az haftada bir dönem bir işçi anlamına gelir. Şu kadar ki :

i) Fransa ile Fransa'ya hududu bulunan ülkeler arasındaki ilişkiler bakımından, ilgili kimsenin hudut işçisi sayılabilmesi için, çalıştığı bölge ile ikamet ettiği bölge, prensip olarak, müşterek huduttan her iki yönde yirmi kilometre uzak olmalıdır.

ii) Akit Taraflardan birinin ülkesinde normal işvereni olan bir müessesese tarafından çalıştırılan bir hudut işçisi, bu müessesese tarafından, hudut alanının dışında ya aynı Akit Taraf ülkesinde veya diğer bir Akit Taraf ülkesinde çalışmak üzere, dört ayı geçmeyeceği tahmin edilen bir süre için gönderildiği takdirde, bu işçi, bu çalışması sırasında, dört ayı geçmeyen bir süre için hudut işçisi olma statüsünü muhafaza eder.

o) «Mülteci» terimi, coğrafi bir sınır tanımaksızın, Cenevre'de 28 Temmuz 1951 tarihinde imzalanan Mülteciler Statüsüne ilişkin Sözleşmenin 1 nci maddesinin (A) bölümünde ve Mülteciler Statüsü hakkındaki 31 Ocak 1967 tarihli Protokolün 1 nci maddesinin 2 nci paragrafında mülteciye ne anlam verilmişse, o kimse anlamına gelir.

p) «Vatansız kişi» terimi, 28 Eylül 1954 tarihinde New York'ta düzenlenen Vatansız Kişilerin Statüsüne ilişkin Sözleşmenin 1 nci maddesinde verilen anlamı taşır.

q) «Aile fertleri» terimi, yardımları yapmakla yükümlü bulunan kurumun uyguladığı mevzuata, veya 21 nci maddenin 1 nci paragrafının (a) ve (c) bentleri ile 24 ncü maddenin 6 ncü paragrafında belirtilen hallerde ülkesinde ikamet ettikleri Akit Tarafın mevzuatına göre, aile ferdi olarak tanımlanan veya öyle kabul edilen veyahut ev halkı olarak saptanan kimseler anlamına gelir. Şu kadar ki, bu mevzuata göre, yalnız ilgili kimse ile beraber oturanların aile ferdi veya ev halkı olarak kabul edilmiş olması halinde, bu kimselerin geçimi esas itibariyle ilgili kimse tarafından sağlanıyorsa, bu şart yerine getirilmiş sayılır.

r) «Hak sahipleri» terimi, yardımlar hangi mevzuata göre yapılıyorsa o mevzuata göre, hak sahibi olarak tanımlanan veya öyle kabul edilen kimseler anlamına gelir. Şu kadar ki, bu mevzuata göre, yalnız ölen kimse ile beraber oturanların hak sahibi olarak kabul edilmesi halinde, ilgili kimselerin geçimleri, esas itibariyle, ölen kimse tarafından sağlanmış ise, bu şart yerine getirilmiş sayılır.

s) «Sigortalılık süreleri» terimi, hangi mevzuata göre geçmişse, o mevzuata göre sigortalılık süresi olarak tanımlanan veya öyle tanınan prim ödeme süreleri, çalışma süreleri, meslekî faaliyet süreleri veya ikamet süreleri veyahut, bu mevzuata göre sigortalılık süresine muadil süre olarak kabul edildikleri ölçüde, diğer bütün süreler anlamına gelir.

(+) Prensip olarak.

t) «Çalışma süreleri» ve «mesleki faaliyet süreleri» terimleri, hangi mevzuata göre geçmişse o mevzuata göre çalışma süresi veya mesleki faaliyet süresi olarak tanımlanan veya tanınan sürelerle bu mevzuata göre çalışma veya mesleki faaliyet sürelerine muadil süreler olarak kabul edildikleri ölçüde diğer süreler anlamına gelir.

u) «İkamet süreleri» terimi, hangi mevzuata göre geçmişse o mevzuata göre tanınlanan ve öyle tanınan ikamet süreleri anlamına gelir.

v) «Yardımlar», «Aylıklar» ve «gelirler» terimleri, bu sözleşmede aksine sarahat yoksa, kamu fonlarından sağlanan bütün ek ödemeler ile her türlü zamları, yeniden değerlendirme ve ek ödenekleri de içine alan bütün yardımlar, aylıklar ve gelirlerle kazanma gücünün idamesi veya artırılması amacıyla yapılan yardımlar, aylıklar yerine yapılan toptan ödemeler ve uygulanan yerlerde, primlerin iadesi suretiyle yapılan ödemeler anlamına gelir.

w) «Aile ödenekleri» terimi, çocukların sayısına ve yaşına göre yapılan periyodik ödemeler şeklindeki para yardımları; «aile yardımları» terimi de açık ve kesin olarak II numaralı Ek'in dışında bırakılan özel doğum ödeneği müstesna, ailenin geçim masraflarındaki dengeyi sağlamak amacıyla yapılan aynı yardımlar ile para yardımları anlamına gelir.

x) «Ölüm ödeneği» terimi, ölüm halinde yapılan ve bu maddenin (v) bendinde belirtilen maktu yardım dışında kalan her türlü toptan ödeme anlamına gelir.

y) «Primli» terimi, yapılması, korunan kimseler veya işverenleri tarafından doğrudan doğruya mali katkıda bulunulması veya bir staj süresinin tamamlanması şartına bağlı olan yardımlar ile bu yardımların yapılmasını sağlayan mevzuat veya rejimler hakkında uygulanır. Yapılması korunan kimselerin veya işverenlerinin doğrudan doğruya mali katkıda bulunmaları veya bir staj süresinin tamamlanması şartına bağlı olmayan yardımlar ile münhasıran bu yardımların yapılmasını sağlayan mevzuat ve rejimlere «primsiz rejim» adı verilir.

z) «Geçici hükümlere göre yapılan yardımlar» terimi, uygulanan mevzuatın yürürlüğe girdiği tarihte belirli bir yaşın üstünde bulunan kimselere yapılan yardımlar veya bir Akit Taraf ülkesinin o günkü hudutları dışında meydana gelen olaylar veya tamamlanmış bulunan süreler nazara alınmak suretiyle geçici olarak yapılan yardımlar anlamına gelir.

Madde : 2

1. — Bu Sözleşme, sosyal güvenliğin aşağıda belirtilen dallarıyla ilgili bütün mevzuat hakkında uygulanır;

- a) Hastalık ve analık yardımları,
- b) Malûllük yardımları,
- c) Yaşlılık yardımları,
- d) Ölüm yardımları,
- e) İşkazalarıyla meslek hastalıkları halinde yapılan yardımlar,
- f) Ölüm ödenekleri,
- g) İşsizlik yardımları,
- h) Aile yardımları.

2. — Bu Sözleşme, yukarıdaki paragrafta belirtilen yardımların işverenler tarafından yapılmasını zorunlu kılan rejimler de dahil olmak üzere, primli veya primsiz bütün genel ve özel sosyal güvenlik rejimleri hakkında uygulanır. Bu sözleşmenin, toplu sözleşmelerle kurulan ve kamu yetkililerinin kararıyla uyulması zorunlu hale getirilen rejimlere hangi şartlar altında uygulanacağı, mümkün mertebe, iki veya daha fazla Akit Taraf arasında yapılan iki veya çok taraflı anlaşmalarla tespit edilir.

3. — Gemi adamlarıyla ilgili rejimlerde bu Sözleşmenin III ncü bölümü hükümleri, bu Sözleşmenin uygulanmasında işveren olarak kabul edilen gemi sahiplerinin yükümlülüklerine ilişkin hiç bir Akit Taraf mevzuatını etkilemez.

4. — Bu Sözleşme, sosyal ve tıbbi yardım rejimleri ile harpten ve sonuçlarından zarar görenlere yapılan yardımlara ilişkin rejimler hakkında uygulandığı gibi, Devlet memurları ile Devlet memuru gibi işlem görenlerin tabi buldukları özel rejimler hakkında da uygulanmaz.

5. — Bu Sözleşme, Akit Taraflardan biri ile diğer bir veya birden fazla Devlet arasında yapılmış olan sosyal güvenlik sözleşmesinin yürürlüğe konmasına ilişkin mevzuat hakkında uygulanmaz.

Madde : 3

1. — Akit Taraflardan her birinin 2 nci maddenin 1 nci ve 2 nci paragraflarında belirtilen mevzuat ve rejimleri II numaralı Ek'te gösterilir.

2. — Akit Taraflardan her biri, 81 nci maddenin 1 nci paragrafı hükümlerine göre, yeni mevzuatın kabul edilmesi sonucu II numaralı Ek'te yapılacak değişiklikler hakkında bilgi verir. Bu bilgi, söz konusu mevzuatın yayımlandığı tarihten itibaren üç ay içinde, mevzuatın bu sözleşmenin onaylandığı tarihten önce yayınlanmış olması halinde ise, onaylama tarihinde verilir.

Madde : 4

1. — Bu Sözleşme hükümleri aşağıdaki kimseler hakkında uygulanır :

a) Bir veya birden fazla Akit Taraf mevzuatına tabi olan veya daha önce tabi olmuş bulunan ve Akit Taraflardan birinin vatandaşı olan kimseler veya Akit Taraflardan birinin ülkesinde ikamet eden mülteciler veya vatansız kimselerle bunların aile fertleri ve hayatta kalan hak sahibi kimseleri;

b) Vatandaşlık durumları ne olursa olsun, bir veya birden fazla Akit Taraf mevzuatı kapsamında kalmış olan bir kimsenin Akit Taraflardan birinin vatandaşı olan hak sahipleri veya Taraflardan birinin ülkesinde ikamet eden mülteciler veya vatansız kimseler;

c) 2 nci maddenin 4 ncü paragrafı hükmü saklı kalmak şartıyla, Devlet memurlarıyla, ilgili Akit Taraf mevzuatına göre Devlet memuru durumunda olanlar, bu sözleşme kapsamına giren bu Akit Taraf mevzuatının birine tabi oldukları ölçüde.

2. — Yukarıdaki paragrafın (c) bendi hükümlerine bakılmaksızın, Diplomatik İlişkilere dair Viyana Sözleşmesi ile Konsolosluk İlişkilerine dair Viyana Sözleşmesine göre akredite oldukları veya ikamet ettikleri ülkede yürürlükte bulunan sosyal güvenlik hükümlerinden istisna edilen ve Elçilik ve Konsolosluktaki müstahdemlerle Elçilik ve Konsolosluk mensuplarının hizmetinde çalışanlar dışında kalan kimseler bu Sözleşme hükümlerinden yararlanmazlar.

Madde : 5

1. — 6 ncı madde hükümleri saklı kalmak şartıyla, bu sözleşme, haklarında uygulanan kimseler bakımından :

a) Yalnız iki veya daha fazla Akit Tarafı; veya

b) En az iki Akit Taraf ile diğer bir veya birden fazla Devleti, bu Devletlerden birinin hiç bir kurumunun müdahalesini gerektirmeyen haller bakımından;

Bağlayan bütün sosyal güvenlik sözleşmelerinin yerine geçer.

2. — Bununla beraber, bu Sözleşmenin bazı hükümlerinin uygulanmasının iki veya çok taraflı anlaşmalar yapılmasına bağlı olduğu hallerde, yukarıdaki paragrafın (a) ve (b) bentlerinde belirtilen sözleşme hükümlerinin, bu anlaşmalar yürürlüğe girinceye kadar uygulanmasına devam olunur.

Madde : 6

1. — Bu Sözleşme hükümleri, Milletlerarası Çalışma Konferansı tarafından kabul edilen her hangi bir sözleşmeden doğan yükümlülükleri etkilemez.

2. — Bu Sözleşme, Avrupa Ekonomik Topluluğunu meydana getiren 25 Mart 1957 tarihli Antlaşmanın sosyal güvenliğe ilişkin hükümlerini etkilemediği gibi, Antlaşmada öngörülen Birlik anlaşmaları ile bu hükümlerin uygulanmasında alınan tedbirleri de etkilemez.

3. — 5 nci maddenin 1 nci paragrafı hükmüne bakılmaksızın, iki veya daha fazla Akit Taraf, kendilerini ilgilendiren hususlarda, karşılıklı anlaşarak, birbirlerini bağlayan sosyal güvenlik sözleşmelerini III numaralı Ek'te, bu sözleşmelerin uygulanmasına ilişkin hükümlerin söz konusu olması halinde ise, bu Sözleşmenin

uygulanmasına dair Ek Anlaşmanın Ek'inde belirtmek suretiyle, söz konusu sosyal güvenlik sözleşmeleri hükümlerinin yürürlükte kalmasını sağlayabilirler.

4. — Bununla beraber, bu Sözleşme, bu maddenin 2 nci veya 3 ncü paragrafında belirtilen hükümlere göre birbirine bağlı kalan Akit Taraflardan başka bir Akit Tarafın kurumunca müdahaleyi gerektiren bütün hallerde uygulandığı gibi, bu sözleşmeye göre yardıma hak kazanan ve yalnız söz konusu hükümlerden yararlanmayan kimseler hakkında da uygulanır.

5. — III numaralı Ek'te belirtilen hükümlerle birbirine bağlı olan iki veya daha fazla Akit Taraf, kendilerini ilgilendiren hususlarda, birbirleriyle anlaşarak, 81 nci maddenin 1 nci paragrafı gereğince, ihbarda bulunmak suretiyle, bu Ek'te uygun gördükleri değişiklikleri yapabilirler.

Madde : 7

1. — İki veya daha fazla Akit Taraf, gerekli görürlerse, bu Sözleşmedeki prensipler esas alınmak suretiyle, birbirleriyle sosyal güvenlik sözleşmeleri yapabilirler.

2. — Akit Taraflardan her biri, 81 nci maddenin 1 nci paragrafı hükmüne göre, yukarıki paragraf gereğince yapacağı bütün sözleşmeler ile bu sözleşmelerde sonradan yapacağı değişiklikleri ve bu sözleşmelerin feshedildiğini bildirir. Bu bilgi, sözleşmenin veya değişikliğin yürürlüğe girdiği veya sözleşmenin feshedildiği tarihten başlayarak üç ay içinde verilir.

Madde : 8

1. — Bu Sözleşmede aksine sarahat bulunmayan hallerde, Akit Taraflardan birinin ülkesinde ikamet eden ve haklarında Sözleşme hükümleri uygulanan kimseler, bütün Akit Tarafların mevzuatına göre, o Tarafların vatandaşlarıymış gibi, aynı hak ve yükümlülüklerle sahiptirler.

2. — Bununla beraber, primsiz sigortadan yapılan ve tutarı ikamet edilen süreye göre tespit edilmeyen yardımlardan yararlanılması, sigortalının, ölüm yardımının söz konusu olması halinde de, ölen kişinin, ilgili Akit Tarafın ülkesinde bir süre ikamet etmiş olması şartına bağlanabilir, Tespit edilen bu süre, duruma göre :

a) Analık ve işsizlik yardımları için, yardım yapılmasının talep edildiği tarihten hemen önceki devrede olmak üzere, altı ayı geçmeyebilir.

b) Malûllük yardımları için, yardım yapılmasının talep edildiği tarihten, ölüm yardımları için de ölüm tarihinden hemen önceki devrede olmak üzere, birbirini izleyen beş yıldan fazla olmayabilir.

c) Yaşlılık aylığı için, on altı yaş ile ihtiyarlık yaşı arasındaki devre içinde olmak üzere, on yıldan fazla olmayabilir; ancak bu sürenin beş yılının yaşlılık aylığı bağlanması talebinde bulunduğu tarihten hemen önceki devre içinde geçmiş olması istenebilir.

3. — Bir kimse, yukarıdaki paragrafın (b) veya (c) bendinde belirtilen şartları yerine getirmemiş olmakla beraber, o kimse, ölüm yardımlarının söz konusu olması halinde de ölen kişi, ilgili Akit Taraf mevzuatına en az bir yıl tabi olmuşsa, o kimse veya ölen kişinin hak sahipleri, 27 nci madde hükümleri saklı kalmak şartıyla, tam yardım esası üzerinden hesap edilen ve,

a) Malûllük veya ölüm yardımlarının söz konusu olması halinde, ihtiyarlık yaşından sonra geçen yıllar nazara alınmaksızın, anılan mevzuata göre, ilgili kimsenin veya ölen kişinin 16 yaşına bastığı tarih ile malûllük sonucu işgöremez duruma düştüğü veya öldüğü tarih arasında o ülkede ikamet ettiği yıllar toplamının bu tarihler arasında geçen yıllar toplamının üçte ikisine olan oranını;

b) Yaşlılık aylığının söz konusu olması halinde de, ilgili kimsenin anılan mevzuata göre, on altı yaşına bastığı tarih ile ihtiyarlık yaşı arasında geçen yıllar toplamının otuz yıla olan oranını;

Aşmayan yardımlardan yararlanma hakkını kazanırlar.

4. — Hakkında bu maddenin 2 nci veya 3 ncü paragrafı hükümlerinin uygulandığı her Akit Taraf mevzuatına göre yapılan yardımlar IV numaralı Ek'te belirtilir.

5. — İlgili Akit Taraflardan her biri, 81 nci maddenin 1 nci paragrafı hükmüne göre, IV numaralı Ek'te yapılacak bütün değişiklikler hakkında bilgi verir. Bu değişiklik yeni bir mevzuatın çıkarılması sonucu

meydana gelmişse, bu bilgi, o mevzuatın yayınlandığı tarihten başlayarak üç ay içinde, söz konusu mevzuat bu Sözleşmenin onaylanmasından önce yayınlanmışsa, onaylama tarihinde verilir.

6. — Bu maddenin 1 nci paragrafı hükümleri, hiç bir Akit Taraf mevzuatının, ilgililerin sosyal güvenlik idarelerine katılmalarına veya sosyal güvenlik mahkemelerindeki üyeliklerine ilişkin hükümlerini etkilemez.

7. — İlgili Akit Taraf ülkesinde ikamet etmeyen kimselerin isteğe bağlı sigortaya veya sürekli isteğe bağlı sigortaya kabul edilmeleri veya VII numaralı Ek'te belirtilen geçici hükümlere göre yardıma hak kazanmaları hususunda özel tedbirler alınabilir.

Madde : 9

1. — 6 ncı maddenin 3 ncü paragrafı gereğince yürürlükte kalan sosyal güvenlik sözleşmeleri hükümleri ile 7 nci maddenin 1 nci paragrafı gereğince sonradan yapılan sosyal güvenlik sözleşmeleri hükümleri, bu sözleşmelerle bağlı bulunan Taraflar arasında varılacak anlaşma ile, bütün Akit Taraflar vatandaşlarına teşmil edilebilir.

2. — 6 ncı maddenin 3 ncü paragrafına göre yürürlükte kalan ve hükümleri bu maddenin 1 nci paragrafı gereğince bütün Akit Tarafların vatandaşlarına teşmil edilen sosyal güvenlik sözleşmeleri V numaralı Ek'te belirtilir.

3. — İlgili Akit Taraflar, 81 nci maddenin 1 nci paragrafı hükümlerine göre, 7 nci maddenin 1 nci paragrafı gereğince yapılan ve bu maddenin 1 nci paragrafı hükmüne göre bütün Akit Taraflar vatandaşlarına teşmil edilen sosyal güvenlik sözleşmeleri hakkında bilgi verirler. Söz konusu sözleşmeler V numaralı Ek'te gösterilir.

4. — V numaralı Ek'te belirtilen hükümlerle birbirine bağlı bulunan iki veya daha fazla Akit Taraf, kendilerini ilgilendiren hususlarda, birbirleriyle anlaşmak ve bu hususta 81 nci maddenin 1 nci paragrafı gereğince birbirlerine bilgi vermek suretiyle, bu ekte gerekli gördükleri değişiklikleri yapabilirler.

Madde : 10

Akit Taraflardan birinin mevzuatına göre, isteğe bağlı veya sürekli isteğe bağlı sigortaya kabul edilmenin sigortalılık sürelerinin tamamlanması şartına bağlı olması halinde, o mevzuatı uygulayan kurum bu amaçla sürelerin birleştirilmesi için diğer her hangi bir Akit Taraf mevzuatına göre geçen sigortalılık süreleriyle, gereken hallerde, diğer her hangi bir Akit Tarafın uyguladığı primsiz sigorta rejiminde on altı yaşından sonra geçen ikamet sürelerini, gereken ölçüde, kendi uyguladığı mevzuata göre geçen sigortalılık süreleriyleymiş gibi, nazara alır.

Madde : 11

1. — Bu Sözleşmede aksine sarahat olan haller dışında, bir veya daha fazla Akit Tarafın mevzuatına göre, malullük, yaşlılık veya ölüm halinde yapılan para yardımları ile işkazaları veya meslek hastalıkları sonucu verilen ölüm ödenekleri veya bağlanan gelirler, sigortalının veya hak sahibi kimsenin bu yardımları yapmakla yükümlü olan kurumun bulunduğu ülkeden başka bir Akit Taraf ülkesinde ikamet etmiş olmaları yüzünden azaltılamaz, değiştirilemez, durdurulamaz, kesilemez veya müsadere edilemez.

2. — Bununla beraber, 8 nci maddenin 1 nci ve 2 nci paragrafları hükümlerine bakılmaksızın, IV numaralı Ek'te belirtilen malullük, yaşlılık veya ölüm yardımları, duruma göre, sigortalının veya hak sahibi kimsesinin bu yardımları yapmakla yükümlü olan kurumun bulunduğu ülkeden başka bir Akit Taraf ülkesinde ikamet etmiş olması halinde, anılan 8 nci maddenin 3 ncü paragrafının (a) veya (b) bendi hükümlerine göre hesaplanır.

3. — Bu maddenin 1 nci ve 2 nci paragrafları hükümleri aşağıdaki yardımlar hakkında VI numaralı Ek'te belirtilen ölçüde uygulanmaz.

a) Sağlık durumları itibariyle, geçimlerini sağlayamayacak derecede malul sayılan kimselere primsiz sigortadan yapılan özel yardımlar.

(b) Normal yardımlardan yararlanmayan kimselere primsiz sigortadan yapılan özel yardımlar.

(c) Geçici hükümlere göre yapılan yardımlar.

(d) Sosyal yardım olarak veya ihtiyaç halinde sağlanan özel yardımlar.

4. — İlgili Akit Taraflardan her biri, 81 nci maddenin 1 nci paragrafı hükmüne göre, VI numaralı Ek'te yapılacak bütün değişiklikler hakkında bilgi verir. Değişiklik yeni bir mevzuatın kabulü sonucu olmuşsa, bu bilgi söz konusu mevzuatın yayımı tarihinden başlayarak üç ay içinde, mevzuat bu sözleşmenin onaylanması tarihinden önce yayımlanmışsa, onay tarihinde verilir.

5. — Akit Taraflardan birinin mevzuatına göre primlerin jadesi, ilgili kimsenin zorunlu sigortadan ayrılmış olması şartına bağlı ise, o kimse diğer herhangi bir Akit Taraf mevzuatına göre zorunlu sigortaya tabi olduğu sürece bu şart yerine getirilmiş sayılmaz.

6. — Akit Taraflar, bu Sözleşmeye Taraf olmayan bir Devlet ülkesinde ikâmet eden ve bu Sözleşmeye göre yardıma hak kazanan kimselere ödenmesi gereken bu maddenin 1 nci paragrafındaki yardımların ödeme şartlarını iki veya çok taraflı anlaşmalarla tespit ederler.

Madde : 12

Akit Taraflardan birinin mevzuatında belirtilen yardım miktarlarının yeniden değerlendirilmesine ilişkin kurallar, anılan mevzuat gereğince bu Sözleşme hükümlerine göre ödenmesi gereken yardımlar hakkında da uygulanır.

Madde : 13

1. — Bu Sözleşme, iki veya daha fazla Akit Tarafın kurumlarınca, bu Sözleşmenin 29 ncu maddesi veya 47 nci maddesinin (b) bendi gereğince malûllük, yaşlılık, ölüm veya meslek hastalıkları halinde yapılan yardımlar dışında, aynı nitelikte veya zorunlu sigortada geçen bir ve aynı süre için birden fazla yardımın yapılmasına hak kazandırmadığı gibi böyle bir hakkı devam da ettirmez.

2. — Bir yardımın diğer yardımlarla veya diğer gelirlerle birleşmesi veya bir mesleki faaliyette bulunulması nedeniyle bu yardımın azaltılmasına veya durdurulmasına veyahut kesilmesine ilişkin bir Akit Tarafın mevzuatında öngörülen hükümler, yardım diğer bir Akit Taraf mevzuatına göre iktisap edilmiş veya gelir diğer bir Akit Taraf ülkesinde elde edilmiş veyahut o Taraf ülkesinde mesleki faaliyette bulunulmuş olsa dahi, bu yardımdan yararlanan kimse hakkında da uygulanır. Şu kadar ki, iki veya daha fazla Akit Taraf kurumlarınca 29 ncu madde veya 47 nci maddenin (b) bendi hükümlerine göre, malûllük, yaşlılık, ölüm veya meslek hastalıkları halinde yapılan aynı nitelikteki yardımlar hakkında bu kural uygulanmaz.

BÖLÜM - II

Uygulanacak mevzuatın tespitine ilişkin hükümler :

Madde : 14

Bu Sözleşme kapsamına giren kimseler hakkında uygulanacak mevzuat aşağıdaki hükümlere göre tespit edilir :

(a) Bir Akit Taraf ülkesinde çalışan işçiler, diğer bir Akit Taraf ülkesinde ikâmet etmiş olsalar veya bunları çalıştıran müessesenin iş merkezi veyahut işverenin ikâmetgâhı diğer bir Akit Taraf ülkesinde bulunsa dahi, ülkesinde çalıştıkları Akit Taraf mevzuatına tabi olurlar.

(b) Akit Taraflardan birinin bayrağını taşıyan bir gemide çalışan işçiler o Taraf mevzuatına tabi olurlar.

(c) Bir Akit Taraf ülkesinde kendi hesabına çalışanlar, diğer bir Akit Taraf ülkesinde ikâmet etmiş olsalar dahi, ülkesinde çalıştıkları Akit Taraf mevzuatına tabi olurlar.

(d) Devlet memurları ile Devlet memuru gibi işlem görenler, hizmetinde buldukları Akit Tarafın mevzuatına tabi olurlar.

Madde : 15

1. — 14 ncü maddenin (a) bendinde belirtilen kural aşağıdaki istisnalar ve değişikliklerle uygulanır.

(a) (i) Âkit Taraflardan birinin ülkesinde normal işvereni olan bir müessese tarafından istihdam edilen ve bu müessese hesabına bir işin yapılması için diğer bir Âkit Taraf ülkesine gönderilen işçiler, bu işin görülmesi için tahmin edilen süre oniki ayı geçmemek ve diğer ülkede çalışma sürelerini tamamlamış bulunan işçilerin yerini almak üzere gönderilmemiş olmak şartıyla, ülkesinde istihdam edildikleri Akit Tarafın mevzuatına tabi olurlar.

(ii) Görülecek işin süresi beklenmedik nedenlerle önceden tahmin edilenden fazla devam ettiği ve oniki ayı geçtiği takdirde, diğer Akit Tarafın yetkili makamının veya bu makam tarafından tayin edilen merciin muvafakati ile, bu işçiler hakkında, iş tamamlanincaya kadar, ülkesinde istihdam edildikleri Akit Tarafın mevzuatı uygulanır.

(b) (i) İş merkezi Akit Taraflardan birinin ülkesinde bulunan ve kendi veya başkaları hesabına kara, demir veya hava yolu ile veyahut iç sularda yolcu veya eşya taşıyan bir müessese hizmetinde gezici personel olarak iki veya daha fazla Akit Taraf ülkesinde milletlerarası taşıma işlerinde çalışan işçiler iş merkezi hangi Akit Taraf ülkesinde ise o Tarafın mevzuatına tabi olurlar.

(ii) Bununla beraber, işçiler, müessesenin iş merkezinin bulunduğu Akit Taraf ülkesinde değil de, başka bir Akit Taraf ülkesindeki şube veya daimî temsilciliğinde çalıştıkları takdirde, şube veya daimî temsilcilik hangi Akit Taraf ülkesinde ise o Tarafın mevzuatına tabi olurlar.

(iii) Bu işçiler daha çok ikamet ettikleri Akit Taraf ülkesinde çalışıyorlarsa, bunları çalıştıran müessesenin iş merkezi veya şubesi veyahut daimî temsilciliği bu ülkede bulunmasa dahi, bu Taraf mevzuatına tabi olurlar.

(c) (i) Normal olarak iki veya daha fazla Akit Taraf ülkesinde milletlerarası nakliye işlerinden başka işlerde çalışan işçiler, işlerinin bir kısmını ikamet ettikleri Akit Tarafın ülkesinde yürüttükleri, veya iş merkezleri veyahut ikametgâhları çeşitli Akit Taraflar ülkelerinde bulunan birçok müesseseler veya işverenler emrinde çalıştıkları takdirde, hangi Akit Tarafın ülkesinde ikamet ediyorlarsa, o Tarafın mevzuatına tabi olurlar.

(ii) Diğer hallerde, kendilerini çalıştıran müessesenin iş merkezi veya işverenin ikametgâhı hangi Akit Taraf ülkesinde ise o Tarafın mevzuatına tabi olurlar.

(d) Akit Taraflardan birinin ülkesinde, iş merkezi diğer bir Akit Taraf ülkesinde bulunan ve işi ilgili Akit Tarafların ortak sınırının her iki tarafına uzanan bir müessese tarafından çalıştırılan bir işçi, iş merkezi hangi Akit Taraf ülkesinde ise, o Tarafın mevzuatına tabi olur.

2. — 14 ncü maddenin (b) bendinde belirtilen kural aşağıdaki istisnalarla uygulanır:

(a) Bu maddenin 1 nci paragrafının (a) bendi hükmü saklı kalmak şartıyla, normal işvereni olan bir müessese tarafından bir Akit Taraf ülkesinde veya bir Akit Tarafın bayrağını taşıyan bir gemide çalıştırılan ve bu müessese tarafından müessese nam ve hesabına çalışmak üzere diğer bir Akit Tarafın bayrağını taşıyan bir gemiye gönderilen işçiler birinci Akit Tarafın mevzuatına tabi olurlar.

(b) Normal olarak bir Akit Tarafın karasularında veya limanında bulunan ve diğer bir Akit Tarafın bayrağını taşıyan bir gemide çalışan, ancak o geminin tayfasından olmayan işçiler, gemi hangi Akit Tarafın karasularında veya limanında ise, o Tarafın mevzuatına tabi olurlar.

(c) Âkit Taraflardan birinin bayrağını taşıyan bir gemide çalışan ve bu çalışmalarının karşılığı olan ücreti iş merkezi diğer bir Akit Taraf ülkesinde bulunan bir müessese veya ikametgâhı diğer bir Akit Taraf ülkesinde bulunan bir kimse tarafından ödenen işçiler, iş merkezinin veya ikametgâhın bulunduğu Akit Taraf ülkesinde ikamet ediyorlarsa, bu Tarafın mevzuatına tabi olurlar; ücretleri ödeyen müessese veya kimse, anılan mevzuatın uygulanmasında, işveren olarak kabul edilir.

3. — 14 ncü maddenin (c) bendindeki kural aşağıdaki istisnalar ve değişikliklerle uygulanır:

(a) Kendi hesabına çalışan kimselerden Akit Taraflardan birinin ülkesinde ikamet edip işlerini diğer bir Akit Taraf ülkesinde yürütenler :

(i) İşin yürütüldüğü Akit Taraf ülkesinde bunlar hakkında uygulanacak mevzuat yoksa;

(ii) Kendi hesabına çalışanlar ilgili iki Akit Taraf mevzuatına göre, sırf ilgili Akit Tarafların ülkesinde ikamet etmiş olmaları nedeniyle bu Akit Tarafların mevzuatına tabi iseler;

Haklarında ikamet ettikleri Akit Tarafın mevzuatı uygulanır.

(b) Normal olarak iki veya daha fazla Akit Taraf ülkesinde kendi hesabına çalışan kimseler, o ülkede kısmen çalıştıkları veya o Taraf mevzuatına göre, sırf o Tarafın ülkesinde ikamet ettikleri için o Tarafın mevzuatına tabi oldukları takdirde, haklarında hangi Akit Tarafın ülkesinde ikamet ediyorlarsa o Tarafın mevzuatı uygulanır.

(c) Yukarıdaki bentte söz konusu edilen kendi hesabına çalışan kimseler, işlerinin bir kısmını ikamet ettikleri Akit Taraf ülkesinde yürütmüyorlarsa veya o Tarafın mevzuatına göre, sırf o ülkede ikamet etmiş olmaları o Tarafın mevzuatına tabi tutulmaları için bir sebep teşkil etmiyorsa veyahut o Akit Tarafın bunlar hakkında uygulayacağı mevzuatı yoksa, bu kimseler ilgili Akit Tarafların veya onların yetkili makamlarının ortaklaşa tespit edecekleri mevzuata tabi olurlar.

4. — Bu maddenin yukarıdaki paragrafları hükümlerine göre, bir işçinin ülkesinde çalışmadığı bir Akit Tarafın mevzuatına tabi olması halinde, bu kimse hakkında, o Tarafın ülkesinde çalışıyormuş gibi, o Tarafın mevzuatı uygulanır.

Madde : 16

1. — 14 ve 15 nci madde hükümleri isteğe bağlı sigorta veya isteğe bağlı sürekli sigorta hakkında uygulanmaz.

2. — İki veya daha fazla Akit Tarafın mevzuatının uygulanması sonucu zorunlu sigorta rejimine tabi tutulan bir kimsenin aynı zamanda bir veya daha fazla isteğe bağlı sigortaya veya isteğe bağlı sürekli sigortaya tabi tutulmasına cevaz verilmesi halinde, bu kimse hakkında yalnız zorunlu sigorta rejimi uygulanır. Şu kadar ki, bu Sözleşme, hiç bir Taraf mevzuatının, malûllük, yaşlılık ve ölüm (aylıkları) bakımından, isteğe bağlı sigorta ile isteğe bağlı sürekli sigorta ve zorunlu sigorta rejimlerinin aynı zamanda uygulanmasına cevaz veren hükümlerini etkilemez.

3. — İki veya daha fazla Akit Taraf mevzuatının uygulanması sonucu bir kimsenin iki veya daha fazla isteğe bağlı sigorta veya isteğe bağlı sürekli sigorta rejimine tabi tutulmasının mümkün bulunması halinde, bu kimse yalnız ikamet ettiği Akit Taraf ülkesinde uygulanan isteğe bağlı sigortaya veya isteğe bağlı sürekli sigortaya, bu Akit Tarafların hiç birinin ülkesinde ikamet etmiyorsa, hangi Akit Tarafın sigorta rejimini seçmiş ise o rejime kabul edilir.

Madde : 17

1. — Elçilik veya Konsolosluklara çalışan müstahdemlerle Elçilik veya Konsolosluk mensuplarının şahsî hizmetinde çalışan kimseler hakkında 14 nci maddenin (a) bendi hükümleri uygulanır.

2. — Bununla beraber, yukarıdaki paragrafta belirtilen ve gönderen Akit Tarafın vatandaşı olan işçiler, haklarında vatandaşı oldukları Akit Taraf mevzuatının uygulanmasını seçme hakkına sahiptirler.. Bu seçme hakkı, duruma göre, bu Sözleşmenin yürürlüğe girdiği tarihi izleyen üç ay içinde veya ilgili kimsenin Elçilik veya Konsoloslukta ilk işe alındığı tarihte veyahut Elçilik veya Konsolosluk mensuplarının hizmetine ilk girdiği tarihte yalnız bir defa kullanılır. Seçme hakkı kullanıldığı tarihten geçerli olur.

Madde : 18

1. — İki veya daha fazla Akit Tarafın yetkili makamları birbirleriyle anlaşmak suretiyle, 14-17 nci maddeler hükümlerinden ilgililerin lehine olarak bazı istisnalar yapılmasını öngörebilirler.

2. — İhtiyaç duyulan hallerde, yukarıdaki paragrafhükümünün uygulanması, ilgili işçilerin ve, uygun görülen hallerde, işverenlerinin isteğine bağlıdır. Bundan başka, böyle bir uygulama, mevzuatı uygulanan Akit Tarafın yetkili makamı tarafından söz konusu işçilerin artık bu Taraf mevzuatına tabi olmadıklarını ve bun-

dan sonra diğ er bir Akit Tarafın mevzuatına tabi tutulacaklarını teyid eden bir karar alınmasını da gerektirir.

BÖLÜM - III

Çeşitli yardımlara ilişkin özel hükümler

KISIM - 1

Hastalık ve Analık

Madde : 19

1. — Akit taraflardan birinin mevzuatına göre yardım hakkının doğması, korunması veya yeniden kazanılması sigortalılık sürelerinin tamamlanması şartına bağlı ise, bu Tarafın yetkili kurumu, bu amaçla sürelerin birleştirilmesi için diğ er herhangi bir Akit Tarafın mevzuatına göre geçen sigortalılık süreleriyle, gerektiğinde, diğ er herhangi bir Akit Tarafın uyguladığı primsiz sigorta mevzuatına göre onaltı yaşından sonra geçen ikâmet sürelerini, kendi uyguladığı mevzuata göre geçmiş sigortalılık süreleriymiş gibi, gereken ölçüde nazara alır.

2. — Akit Taraflardan birinin mevzuatına göre, zorunlu sigortaya kabul edilmenin sigortalılık sürelerinin tamamlanması şartına bağlı olduğu hallerde, bu amaçla sürelerin birleştirilmesi için diğ er herhangi bir Akit Tarafın mevzuatına göre geçen sigortalılık süreleriyle, gerektiğinde diğ er herhangi bir Akit Tarafın uyguladığı primsiz sigorta mevzuatına göre onaltı yaşından sonra geçen ikâmet süreleri, birinci Akit Tarafın mevzuatına göre geçmiş sigortalılık süreleriymiş gibi, gereken ölçüde, nazara alınır.

Madde : 20

1. — Yetkili Devlet ülkesinden başka bir Akit tarafın ülkesinde ikâmet eden ve, gerektiğinde, 19. maddede hükümleri de gözönünde bulundurularak, bu Devletin mevzuatına göre yardım hakkının doğması için gerekli şartları yerine getiren kimseler, ikâmet ettikleri Akit Taraf ülkesinde :

(a) Yetkili kurum hesabına, ikâmet edilen yerdeki kurum tarafından, bu kimseler kendisine bağlı sigortalıymiş gibi, kendi uyguladığı mevzuat hükümlerine göre yapılan sağlık yardımlarından;

(b) Yetkili kurum tarafından, bu kimseler sanki yetkili Devletin ülkesinde ikâmet ediyorlarmış gibi, bu kurumun uyguladığı mevzuata göre yapılan para yardımlarından;

Yararlanırlar. Şu kadar ki, yetkili kurumla ikâmet edilen yerdeki kurum arasında varılacak anlaşmaya göre, para yardımları, yetkili kurum hesabına, ikâmet yerindeki kurum tarafından da yapılabilir.

2. — Yukarıdaki paragraf hükümleri, yapılacak sağlık yardımları bakımından, yetkili Devlet ülkesinden başka bir Akit Tarafın ülkesinde ikâmet eden aile fertleri hakkında da, kıyas yolu ile, uygulanır.

3. — Yardımlar, hudut işçilerine de, yetkili Devletin ülkesindeki yetkili kurum tarafından, hudut işçileri bu Devletin ülkesinde ikâmet ediyorlarmış gibi, bu Devletin mevzuatına göre yapılabilir. Şu kadar ki, ilgili Akit Tarafların yetkili makamları arasında yardımların aile fertlerine aynı şartlarla yapılacağına dair bir anlaşma varsa bu anlaşmaya göre, böyle bir anlaşma yoksa, acil vakalar müstesna, yetkili kurumun önceden verdiği yetkiye dayanılarak aile fertleri de aynı şartlar altında sağlık yardımlarından yararlanırlar.

4. — Bu maddede belirtilen, ancak hudut işçisi veya bunun aile fertlerinden olmayan ve geçici olarak yetkili Devletin ülkesinde ikâmet eden kimseler yetkili Devletin ülkesine gelmeden önce aynı hastalık veya analık vakası nedeniyle yardımlardan yararlanmış olsalar dahi, bu Devletin mevzuatına göre, sanki bu ülkede ikâmet ediyorlarmış gibi, yardımlara hak kazanırlar.

5. — Haklarında bu madde hükümleri uygulanan ve ikâmetgâhlarını yetkili Devletin ülkesine nakleden kimseler, ikâmetgâhlarını nakletmeden önce aynı hastalık veya analık vakası nedeniyle yardımlardan yararlanmış olsalar dahi, bu Devletin mevzuatına göre yardıma hak kazanırlar.

Madde : 21

1. — Gerektiğinde 19. madde hükümleri de nazara alınmak suretiyle yetkili Devletin mevzuatına göre yardıma hak kazanmak için gerekli şartları yerine getiren ve :

(a) Yetkili Devlet ülkesinden başka bir Akit Taraf ülkesinde geçici olarak ikâmet ettikleri sürede durumları derhal yardım yapılmasını gerektiren, veya

(b) Yetkili kurum tarafından yapılması gereken yardımlardan yararlanma hakkını kazandıktan sonra bu kurum tarafından, yetkili Devlet ülkesinden ikâmet ettikleri başka bir Akit Taraf ülkesine dönmelerine veyahut ikametgâhlarını yetkili Devlet ülkesinden başka bir Akit Taraf ülkesine nakletmelerine izin verilen, veyahut

(c) Durumlarına göre, gerekli tedaviyi görmek üzere, yetkili Devlet ülkesinden başka bir Akit Taraf ülkesine gitmelerine yetkili kurumca izin verilen,

Kimseler :

(i) Yetkili Kurum hesabına, ikâmet edilen veya geçici olarak bulunulan yerdeki kurum tarafından, bu kimseler buldukları yerdeki kuruma bağlı sigortalıların gibi, bu kurumun uyguladığı mevzuata göre, yetkili kurumun mevzuatında belirtilen süreyi geçmemek üzere, yapılan sağlık yardımları ile,

(ii) Bu kimseler yetkili Devletin ülkesindeymişler gibi, yetkili kurumun uyguladığı mevzuata göre yapılan para yardımlarından,

Yararlanırlar. Şu kadar ki, yetkili kurumla ikamet edilen veya geçici olarak bulunulan yerdeki kurum arasında varılacak anlaşmaya göre, para yardımları, yetkili kurum hesabına ikamet edilen veya geçici olarak bulunulan yerdeki kurum tarafından da yapılabilir.

2. — (a) Yukarıdaki paragrafın (b) bendinde belirtilen izin talebi yalnız yer değiştirilmesi ilgili kimsenin sağlık durumunu veya tedavi seyrini tehlikeye soktuğu takdirde reddolunabilir.

(b) İlgili kimsenin ikâmet ettiği Akit Taraf ülkesinde gerekli sağlık yardımı yapılamıyorsa, yukarıdaki paragrafın (c) bendinde belirtilen izin talebi reddedilemez.

3. — Bu maddenin yukarıdaki paragrafları hükümleri, sağlık yardımları bakımından, kıyas yolu ile, aile fertleri hakkında da uygulanır.

Madde : 22

1. — Akit Taraflardan birinin mevzuatı aile fertlerine sağlık yardımı yapılmasının bunların şahsen sigortalı olmaları şartına bağlı bulunmasını gerektirdiği takdirde, bu Akit Tarafın mevzuatına tabi bulunan bir kimsenin aile fertlerinin bu kimsenin sigortalı olarak bağlı bulunduğu anılan Akit Tarafın kurumuna veya muadil yardımlar sağlayan aynı Akit Tarafın başka bir kurumuna sigortalı olarak bağlı bulunmaları kaydıyla, bu aile fertleri hakkında 20 nci ve 21 nci maddeler hükümleri uygulanır.

2. — Akit Taraflardan birinin mevzuatına göre, para yardımlarının ortalama kazanç esası üzerinden hesaplanması gerekiyorsa, bu Tarafın yetkili kurumu ortalama kazancı, yalnız bu mevzuata göre geçen sürede elde edilmiş olan kazançları esas alarak tesbit eder.

3. — Akit Taraflardan birinin mevzuatına göre, para yardımlarının sabit kazanç esası üzerinden hesaplanması gerekiyorsa, bu Tarafın yetkili kurumu yalnız bu sabit kazançları veya, gerektiğinde, söz konusu mevzuata göre geçen sürelerdeki ortalama sabit kazançları nazara alır.

4. — Akit Taraflardan birinin mevzuatına göre, para yardımları tutarının aile fertlerinin sayısına göre değişik olması gerektiği takdirde, bu Tarafın yetkili kurumu, diğer bir Akit Tarafın ülkesinde ikamet eden aile fertlerini de, birinci Akit Tarafın ülkesinde ikamet ediyormuşçasına, nazara alır.

Madde : 23

İşsizlik yardımlarını sağlamakla görevli Akit Tarafın mevzuatına göre, gerektiğinde 19 ncu madde hükümleri de nazara alınarak, sağlık yardımlarına hak kazanmak için gerekli şartları yerine getiren işsiz kimseler, diğer bir Akit Tarafın ülkesinde ikâmet etmiş olsalar dahi, aile fertleri ile birlikte sağlık yardımlarından yararlanırlar. Bu takdirde, sağlık yardımları, ilgili kimsenin yardım hakkı ikâmet yerindeki kurumun uygu-

ladığı mevzuata göre doğmuş gibi, bu kurum tarafından kendi uyguladığı mevzuata göre sağlanır; ancak yardım masrafları işsizlik yardımlarını sağlamakla görevli Akit Tarafın yetkili kurumunca ödenir.

Madde : 24

1. — İki veya daha fazla Akit Tarafın mevzuatına göre aylık veya gelir almakta olan bir kimse, gerektiğinde 19 ncu madde hükümleri de nazara alınarak, ülkesinde ikamet ettiği Akit Tarafın mevzuatına göre sağlık yardımlarına hak kazanmış ise, bu kimse, yalnız ülkesinde ikamet ettiği Akit Tarafın mevzuatına göre aylık veya gelir almakta olan bir kimseymiş gibi, gerek kendisi, gerek aile fertleri ikamet ettikleri yerdeki kurum tarafından kendi hesabına yapılan sağlık yardımlarından yararlanırlar.

2. — Akit Taraflardan birinin mevzuatına göre aylık veya gelir veya iki veya daha fazla Akit Tarafın mevzuatına göre aylık veya gelir almakta olan bir kimsenin ülkesinde ikamet ettiği Akit Tarafın mevzuatına göre sağlık yardımlarına hak kazanmayıp, gerektiğinde 19 ncu madde hükümleri de nazara alınarak, mevzuatına göre aylık veya gelir almakta olduğu Akit Tarafın veya Akit Taraflardan birinin mevzuatına göre bu yardımlara hak kazanmış ise, veya bu Akit Taraflardan birinin ülkesinde ikamet etmiş olsaydı sağlık yardımlarına hak kazanacak idiyse, yine de hem kendisi hem de aile fertleri sağlık yardımlarından yararlanırlar. Sağlık yardımları, ikamet yerindeki kurum tarafından, aylık veya gelir sahibi sağlık yardımlarına bu kurumun uyguladığı mevzuata göre hak kazanmışcasına, bu mevzuat hükümlerine göre sağlanır; ancak sağlık yardımı masrafları aşağıdaki paragrafta belirtilen kurallara göre tesbit edilen kurum tarafından ödenir.

3. — Yukarıdaki paragrafta belirtilen hallerde, sağlık yardımları masraflarını ödeyecek olan kurum aşağıdaki kurallara göre tesbit edilir:

(a) Aylık veya gelir sahibinin anılan yardımlara yalnız bir Akit Tarafın mevzuatına göre hak kazanmış olması halinde, masraflar o Tarafın yetkili kurumunca karşılanır.

b) Aylık veya gelir sahibinin anılan yardımlara iki veya daha fazla Akit Taraf mevzuatına göre hak kazanmış olması halinde, masraflar, aylık veya gelir sahibinin hangi Akit Taraf mevzuatına göre geçen sigortalılık veya ikamet süresi daha fazla ise o Tarafın yetkili kurumunca ödenir; bu kurala göre iki veya daha fazla kurum yardım masraflarını ödemekle yükümlü ise, masraflar, aylık veya gelir sahibi son olarak hangi Akit Taraf mevzuatına tabi idiyse, o Tarafın kurumunca ödenir.

4. — Akit Taraflardan birinin mevzuatına göre aylık veya gelir veyahut iki veya daha fazla Akit Taraf mevzuatına göre aylık veya gelir almakta olan bir kimsenin aile fertlerinin aylık veya gelir sahibinin ikamet ettiği Akit Taraf ülkesinden başka bir Akit Tarafın ülkesinde ikamet etmiş olmaları halinde, bu aile fertleri, aylık veya gelir sahibinin bir Akit Taraf mevzuatına göre sağlık yardımlarına hak kazanmış olması şartıyla, aylık veya gelir sahibi aynı ülkede ikamet ediyormuş gibi, sağlık yardımlarından yararlanırlar. Sağlık yardımları, aile fertlerinin ikamet ettikleri yerdeki kurum tarafından, sanki bu kurumun uyguladığı mevzuata göre yardıma hak kazanmışlar gibi, bu mevzuat hükümlerine göre sağlanır, ancak sağlık yardımı masrafları aylık veya gelir sahibinin ikamet ettiği yerdeki kurum tarafından ödenir.

5. — Haklarında yukarıdaki paragraf hükümleri uygulanan aile fertlerinin ikametgâhlarını aylık veya gelir sahibinin ikamet ettiği Akit Taraf ülkesine nakletmeleri halinde, aynı hastalık veya analık vakası için ikametgâhlarını nakletmeden önce yardım görmüş olsalar dahi, bu Tarafın mevzuatına göre yardıma hak kazanırlar.

6. — Akit Taraflardan birinin mevzuatına göre aylık veya gelir veyahut iki veya daha fazla Akit Tarafın mevzuatına göre aylık veya gelir almakta olan ve bu Akit Taraflardan birinin mevzuatına göre sağlık yardımlarına hak kazanmış bulunan bir kimse, ailesi fertleriyle birlikte:

(a) İkamet ettikleri Akit Tarafın ülkesinden başka bir Akit Tarafın ülkesinde geçici olarak buldukları sırada durumları derhal yardım yapılmasını gerektirdiği takdirde; veya

(b) Durumlarının gerektirdiği tedaviyi görmek üzere, ikamet ettikleri ülkeden başka bir Akit Tarafın ülkesine gitmelerine ikamet yerindeki kurum tarafından izin verilmesi halinde;

bu yardımlardan yararlanırlar.

7. — Yukarıdaki paragrafta belirtilen hallerde, sağlık yardımları, geçici olarak ikamet edilen yerdeki kurum tarafından, ilgili kimselerin yardım hakları sanki bu kurumun uyguladığı mevzuata göre doğmuş gibi, bu mevzuat hükümlerine göre yapılır; ancak yapılan masraflar aylık veya gelir sahibinin ikamet ettiği yerdeki kurum tarafından ödenir.

8. — Akit Taraflardan birinin mevzuatına göre sağlık yardımı hakkının doğması için aylık veya gelirden prim kesilmesi gerekiyor ve sağlık yardımı masrafları da bu madde gereğince bu tarafın bir kurumunca karşılanıyorsa, aylık veya gelir ödeyen bu Tarafın Kurumu primleri kesmek yetkisini haiz olur.

Madde : 25

1. — Sürekli veya geçici olarak ikamet edilen yerdeki kurum tarafından uygulanan mevzuata göre, bu yerde yürürlükte olan iki veya daha fazla hastalık ve analık sigortası rejimi varsa, 20 nci maddenin 1. ve 2. paragraflarıyla 21 nci maddenin 1. ve 3. paragraflarında, 23 ncü maddede ve 24 ncü maddenin 2., 4. ve 6. paragraflarında belirtilen hallerde, sağlık yardımları genel rejim hükümlerine, böyle bir rejim yoksa, sanayi işçilerini kapsayan rejim hükümlerine göre sağlanır.

2. — Akit Taraflardan birinin mevzuatına göre yardım yapılmasının hastalığın oluş nedenine bağlı olması halinde, bu şart, hangi Akit Taraf ülkesinde ikamet etmiş olurlarsa olsunlar, bu Sözleşme kapsamına giren kimseler hakkında uygulanmaz.

3. — Akit Taraflardan birinin mevzuatına göre yapılan yardımlar için azami bir süre tesbit edilmişse, bu mevzuatı uygulayan kurum, gerektiğinde, diğer bir Akit Taraf kurumunca aynı hastalık veya analık vakası için daha önce yapılmış olan yardım süresini de nazara alır.

Madde : 26

1. — 20, 21, 23 ve 24 ncü maddeler hükümlerinin iki veya daha fazla Akit Taraf arasında uygulanması bu Akit Taraflar arasında uygun özel şartları da ihtiva eden iki veya çok taraflı anlaşmalar yapılmasına bağlıdır.

2. — Yukarıdaki paragrafta sözkonusu edilen anlaşmalarda özellikle :

(a) 20, 21, 23 ve 24 ncü maddeler hükümlerinin kimler hakkında uygulanacağı;

(b) Akit Taraflardan birinin kurumunca diğer bir Akit Taraf kurumu hesabına yapılabilecek sağlık yardımlarının süresi;

(c) Protezlerle önemli araç ve gereçlerin ve büyük önem taşıyan sağlık yardımlarının sağlanması için gerekli özel şartlar;

(d) Aynı nitelikteki yardımların birden fazla kurum tarafından aynı zamanda yapılmasını önleyen kurallar;

(e) Akit Taraflardan birinin kurumunca diğer bir Akit Taraf kurumu hesabına yapılan yardım masraflarının ödeme şekli;

Belirtilir.

3. — İki veya daha fazla Akit Taraf kendi denetimleri altında bulunan kurumların yaptıkları masrafların iade edilmeyeceği hususunda anlaşmaya varabilirler.

KISIM — 2

Malullük, Yaşlılık ve Ölüm (Aylıkları)

Kesim 1 : Ortak Hükümler

Madde : 27

Bir kimsenin birbirini izleyen sürelerde veya münavebeli olarak iki veya daha fazla Akit Tarafın mevzuatına tabi olması halinde bu kimse, bu kısım hükümleri uygulanmaksızın, bir veya birden fazla Akit Tarafın mevzuatına göre yardım talep etmek hakkına sahip olsa dahi, kendisi, veya hak sahipleri bu kısım hükümlerine göre yardıma hak kazanırlar.

Madde : 28

1. — Akit Taraflardan birinin mevzuatına göre yardım hakkının doğması, korunması veya yeniden kazanılması, sigortalılık sürelerinin tamamlanması şartına bağlı ise, bu mevzuatı uygulayan kurum, bu amaçla sürelerin birleştirilmesi için, diğer her hangi bir Akit Tarafın mevzuatına göre geçen sigortalılık süreleriyle, gerektiğinde, diğer her hangi bir Akit Tarafın uyguladığı primsiz sigorta rejimlerine göre onaltı yaşından sonra geçen ikamet sürelerini, kendi uyguladığı mevzuata göre geçen sigortalılık süreleriymiş gibi, nazara alır.

2. — Akit Taraflardan birinin mevzuatına göre yardım hakkının doğması, korunması veya yeniden kazanılması ikamet sürelerinin tamamlanması şartına bağlı ise, bu mevzuatı uygulayan kurum, bu amaçla sürelerin birleştirilmesi için diğer herhangi bir Akit Tarafın mevzuatına göre geçen sigortalılık süreleriyle, gerektiğinde, diğer herhangi bir Akit Tarafın uyguladığı primsiz sigorta rejimlerine göre onaltı yaşından sonra geçen ikamet sürelerini, kendi uyguladığı mevzuata göre geçen ikamet süreleriymiş gibi, nazara alır.

3. — Akit Taraflardan birinin mevzuatına göre, bir kimse aynı zamanda ve yardım yapılmasını gerektiren aynı hal nedeniyle, hem primli ve hem de primsiz sigortaya tabi tutulmuşsa, ilgili diğer herhangi bir Akit Tarafın kurumu, bu maddenin 1 nci veya 2 nci paragrafının uygulanmasında, birinci Akit Taraf mevzuatına göre geçen en uzun sigortalılık veya ikamet süresini nazara alır.

4. — Akit Taraflardan birinin mevzuatına göre bazı yardımların yapılması sigortalılık sürelerinin özel bir sigorta rejimine tabi bir meslekte veya belirli bir meslekte veya işte geçmiş olması şartına bağlı ise, bu yardımların yapılabilmesi için diğer Akit Taraflar mevzuatına göre yalnız muadil bir sigorta rejiminde, böyle bir sigorta rejimi yoksa, aynı meslekte veya, gerektiğinde, aynı işte geçen sigortalılık süreleri nazara alınır. Bu suretle geçen sürelerin nazara alınmış olmasına rağmen, ilgili kimse anılan yardımlardan yararlanmak için gerekli şartları yerine getirmemişse, bu süreler genel sigorta rejimine göre, bu da yoksa, işçiler veya müstahdemler hakkında uygulanan sigorta rejimine göre yapılacak yardımlarda nazara alınır.

5. — Akit Taraflardan birinin mevzuatına göre yardım hakkının doğması veya yardım miktarının tespiti için belirli bir sigortalılık veya çalışma süresinin geçmiş olmasına gerek bulunmadığı, ancak yardımların yapılması ilgili kimsenin, ölüm yardımının söz konusu olması halinde de ölen kişinin sigorta vakasının meydana geldiği tarihte anılan mevzuata tabi bulunması şartına bağlı olduğu takdirde, duruma göre, ilgili kimse veya ölen kişi vaka tarihinde diğer bir Akit Taraf mevzuatına tabi idiyse, bu şart yerine getirilmiş sayılır.

6. — Akit Taraflardan birinin mevzuatına göre yardım hakkının doğması, korunması veya yeniden kazanılması için aylık veya gelir ödenen sürenin nazara alınması gerekiyorsa, bu Akit Tarafın yetkili kurumu, bu amaçla, diğer herhangi bir Akit Taraf mevzuatına göre aylık veya gelir ödenmiş bulunan süreyi nazara alır.

Madde : 29

1. — İlgili kimsenin mevzuatına tabi bulunduğu Akit Taraflardan her birinin kurumu, gerektiğinde 28 nci madde hükümlerini de nazara alarak, bu kimsenin, kendi uyguladığı mevzuata göre yardım hakkının doğması için gerekli şartları yerine getirip getirmediğini tespit eder.

2. — İlgili kimse, bu şartları yerine getirmişse, anılan kurum, ilgili Akit Taraflar mevzuatına göre geçen ve 28 nci madde hükümlerine göre yardım hakkının doğup doğmadığının tespiti için nazara alınan bütün sigortalılık ve ikamet sürelerini gözönünde bulundurarak, bu süreler yalnız bu kurumun uyguladığı mevzuata göre geçmiş olsaydı bu kimsenin talep edeceği nazarı yardım miktarı ne olacak idiyse, bu miktarı tespit eder.

3. — Bununla beraber,

(a) Yardım miktarının süreler nazara alınmaksızın tespit edilmesi halinde bu miktar yukarıdaki paragrafta belirtilen nazarı miktar olarak kabul edilir;

(b) Anılan yardımlar IV numaralı Ek'te belirtilen yardımlardansa, yukarıdaki paragrafta söz konusu edilen nazarı yardım miktarı tam yardım esası üzerinden hesap edilebilir ve elde edilen miktar :

(i) Malûllük veya ölüm halinde, ihtiyarlık yaşından sonra geçen süreler nazara alınmaksızın, sigorta vakasının oluşundan önce ilgili kimse veya ölen kişi tarafından ilgili bütün Akit Tarafların mevzuatına göre tamamlanan ve 28 nci madde hükümlerine göre nazara alınan sigortalılık ve ikamet süreleri toplamının, ilgili

kimsenin veya ölen kişinin onaltı yaşına bastığı tarihle, duruma göre, malullük sonucu işgöremezliğin başladığı veya ölümün vukubulduğu tarih arasında geçen yıllar sayısının üçte ikisini;

(ii) Yaşlılık halinde, ihtiyarlık yaşından sonra geçen süreler nazara alınmaksızın, ilgili kimse tarafından bütün Akit Taraflar mevzuatına göre tamamlanan ve 28 nci madde hükümlerine göre nazara alınan sigortalılık ve ikamet süreleri toplamının otuz yıla olan oranını;

Geçemez.

4. — Ondan sonra anılan kurum ilgili kimseye ödeyeceği fiili yardım miktarını, duruma göre, bu maddenin 2 nci veya 3 ncü paragrafı gereğince bulunan nazari miktarı esas alarak yardım yapılmasını gerektiren halin meydana gelmesinden önce kendisinin uyguladığı mevzuata göre geçen sigortalılık ve ikamet sürelerinin, yardım yapılmasını gerektiren halin meydana gelmesinden önce ilgili bütün Akit Taraflar mevzuatına göre geçen sigortalılık ve ikamet süreleri toplamına olan oranı üzerinden tespit eder.

5. — Akit Taraflardan birinin mevzuatı yardım miktarının tamamının veya bir kısmının geçen sigortalılık veya ikamet süreleriyle orantılı olmasını gerektirdiği takdirde, o tarafın yetkili kurumu, bu maddenin 2 - 4. paragrafları hükümlerini nazara almaksızın, yardım miktarının tamamını veya bir kısmını doğrudan doğruya yalnız kendi uyguladığı mevzuata göre geçen süreleri esas alarak tespit edebilir.

Madde : 30

1. — 29 ncu maddenin 2 nci paragrafında söz konusu edilen nazari yardım miktarı aşağıda belirtildiği şekilde hesaplanır :

(a) Akit Taraflardan birinin mevzuatına göre, yardımların ortalama kazançlar, ortalama prim, ortalama zam, veya yardım talebinde bulunan kimsenin sigortalılık süresi içinde elde ettiği brüt kazancın, çıraklar hariç olmak üzere, bütün sigortalıların elde ettikleri ortalama kazanca olan oranı esas alınarak hesaplanması gerektiği takdirde, bu ortalama miktarlar veya oranlar, bu Akit Tarafın kurumunca yalnız bu Tarafın mevzuatına göre geçen süreler veya ilgili kimse tarafından yalnız bu süreler içinde elde edilen bütüt kazançlar esas alınarak tespit edilir.

(b) Akit Taraflardan birinin mevzuatına göre yardımların kazançlar, primler veya zamlar esas alınmak suretiyle hesaplanması gerekiyorsa, bu Akit Tarafın yetkili kurumunca nazara alınması gereken diğer Akit Tarafların mevzuatına göre geçen sürelerde elde edilen kazançlar, ödenen primler veya yapılan zamlar, yalnız birinci Akit Tarafın mevzuatına göre geçen süreler için kayda geçmiş bulunan ortalama kazançlar, primler veya zamlar esas alınarak tespit edilir.

(c) Akit Taraflardan birinin mevzuatına göre, yardımların sabit kazançlar veya sabit bir miktar esası üzerinden hesaplanması gerektiği takdirde, bu tarafın yetkili kurumunca nazara alınması gereken diğer Akit Tarafların mevzuatına göre geçen sürelerdeki kazançlar veya miktar, birinci Akit Tarafın mevzuatına göre geçen sürelerdeki sabit kazançlara veya sabit miktara veyahut, duruma göre, ortalama sabit kazançlara veya miktara eşit olur.

(d) Akit Taraflardan birinin mevzuatına göre yardımların, bazı süreler bakımından, kazançlar, diğer süreler bakımından da, sabit kazançlar veya sabit bir miktar esas alınmak suretiyle hesaplanması gerektiği takdirde, bu tarafın yetkili kurumu, duruma göre, diğer Akit Tarafların mevzuatına göre geçen sürelerdeki bu paragrafın (b) veya (c) bendi hükümlerine göre tesbit edilen kazançları veya miktarları nazara alır; yardımlar, birinci Akit Tarafın mevzuatına göre geçen bütün süreler için sabit kazançlar veya sabit bir miktar üzerinden hesaplanmışsa, bu Tarafın yetkili kurumunca nazara alınması gereken diğer Akit Tarafların mevzuatına göre geçen sürelerdeki kazançlar, söz konusu sabit kazançlara veya sabit miktara tekabül eden itibarı kazançlara eşit olur.

2. — Akit Taraflardan birinin mevzuatında yardımların hesaplanmasında nazara alınan faktörlerin yeniden değerlendirilmesine ilişkin kurallar varsa, bu kurallar, gerektiğinde, birinci Akit Tarafın yetkili kurumunca diğer Akit Tarafın mevzuatına göre geçen süreler bakımından, yukarıdaki paragraf hükümlerine göre nazara alınan faktörlere de uygulanır.

3. — Akit Taraflardan birinin mevzuatı yardım miktarlarının aile fertlerinin sayısına göre değişik olmasını gerektirdiği takdirde, bu Tarafın yetkili kurumu diğer bir Akit Taraf ülkesinde ikâmet eden aile fertlerini de birinci Akit Tarafın ülkesinde ikâmet ediyorlarmış gibi, nazara alır.

Madde : 31

1. — 29 ncu madde hükümlerine bakılmaksızın, Akit Taraflardan birinin mevzuatına göre geçen sigortalılık veya ikâmet sürelerinin toplamı bir yıldan az ise ve yalnız bu süreler nazara alınınca o mevzuata göre hiçbir yardım hakkı doğmuyorsa, ilgili Akit Tarafın kurumu bu süreler için yardım yapmak zorunda değildir.

2. — Yukarıdaki paragrafta belirtilen süreler ilgili diğer Akit Taraflardan her birinin kurumunca 29 ncu maddenin 4 ncü paragrafı dışında kalan hükümlerinin uygulanmasında nazara alınır.

3. — Bununla beraber, bu maddeğin 1 nci paragrafının uygulanması ilgili bütün kurumları yardım yapmak yükümlülüğünden kurtardığı takdirde, bu maddenin 1 nci paragrafında belirtilen bütün süreler, ilgili kimşenin şartlarını, 28 nci madde hükümleri de nazara alınmak suretiyle, yerine getirdiği son Akit Tarafın mevzuatına göre geçmiş, gibi, yardımlar yalnız bu Tarafın mevzuatına göre yapılır.

Madde : 32

1. — 29 ncu madde hükümlerine bakılmaksızın, Akit Taraflardan birinin mevzuatına göre geçen bütün sigortalılık ve ikâmet süreleri toplamı en az bir yıl olmakla beraber beş yıldan az ise, bu Tarafın kurumu anılan süreler için yaşlılık yardımı yapmak zorunda değildir.

2. — İlgili kimse hangi Akit Tarafın mevzuatına göre en uzun sigortalılık veya ikâmet süresini tamamlamışsa o Tarafın kurumu, 29 ncu maddenin uygulanmasında, yukarıdaki paragrafta belirtilen süreleri, bu Tarafın mevzuatına göre geçmiş sürelermiş gibi, nazara alır. Bu kurala göre anılan sürelerin birden fazla kurum tarafından nazara alınması gereken hallerde, süreler, ilgili kimse son olarak hangi Akit Tarafın mevzuatına tabi idiyse o Tarafın kurumunca nazara alınır.

3. — Bu maddenin 1 nci paragrafında söz konusu edilen kurum, son hesaplaşmada, kendi uyguladığı mevzuata göre geçen süreler için 2 nci paragrafta söz konusu edilen kurum tarafından 29 ncu madde hükümlerine göre yapılması gereken yardım hissesinin yıllık tutarının on katına eşit bir miktarı bu kuruma transfer eder. İlgili Akit Tarafların yetkili makamları bu sürelere ait borçların ödenmesinde değişik şekil ve usuller üzerinde anlaşabilirler.

4. — Bununla beraber, bu maddenin 1 nci paragrafının uygulanması ilgili bütün kurumları yardım yapma yükümlülüğünden kurtardığı takdirde, yardımlar 29 ncu madde hükümlerine göre yapılır.

5. — 31 nci maddenin 1 nci paragrafı hükümleriyle bu maddenin 1 nci paragrafı hükümlerinin birlikte uygulanması ilgili bütün kurumları yardım yapma yükümlülüğünden kurtardığı takdirde, yardım, 31 nci maddenin 1 ve 2 nci paragrafları hükümlerine dokunulmaksızın, 29 ncu madde hükümlerine göre sağlanır.

6. — Bu maddenin yukarıdaki paragraflarının iki veya daha fazla Akit Taraf arasında uygulanması, bu Taraflar arasında iki veya çok taraflı anlaşmalar yapılmasına bağlıdır ve ilgili kimselerin yalnız bu Akit Tarafların mevzuatına tabi buldukları hallere münhasırdır.

Madde : 33

1. — İlgili kimse, 28 nci madde hükümleri de nazara alınmak suretiyle, belli bir tarihte, ilgili bütün Akit Tarafların mevzuatının gerektirdiği şartları yerine getirmemiş olmakla beraber, bunlardan yalnız bir veya bir kaçının mevzuatına göre gereken şartları yerine getirmişse, aşağıdaki hükümler uygulanır:

(a) Ödenmesi gereken yardım miktarları, şartlar hangi kurumların uyguladığı mevzuata göre yerine getirilmişse, o mevzuatı uygulayan yetkili kurumların her biri tarafından, duruma göre, 29 ncu maddenin 2-4 veya 5 nci paragrafları hükümlerine göre hesap edilir.

(b) Bununla beraber,

(i) İlgili kimse, şartları yerine getirilmeyen mevzuata göre geçen sigortalılık veya ikâmet sürelerinin hesabına katılmasına gerek kalmaksızın, en az iki mevzuata göre gereken şartları yerine getirmişse, bu süreler, 29 ncu maddenin 2-4 ncü paragraflarının uygulanmasında nazara alınır.

(ii) İlgili kimse, 28 nci madde hükümlerine müracaata mahal kalmadan yalnız bir mevzuata göre gereken şartları yerine getirmişse, ödenmesi gereken yardım miktarı, şartlar hangi mevzuata göre yerine getirilmişse, yalnız bu mevzuata göre geçen süreler nazara alınarak münhasıran bu mevzuat hükümlerine göre hesap edilir.

2. — Yukarıdaki paragrafta belirtilen hallerde, ilgili bir veya birden fazla mevzuata göre yapılan yardım miktarları, gerektiğinde 28 nci madde hükümleri de nazara alınarak, ilgili diğer bir veya birden fazla mevzuatın gerektirdiği şartlar yerine getirildiği zamanda ve ölçüde, duruma göre 29 ncu maddenin 2-4 ncü paragrafları veya 5 nci paragrafı hükümlerine göre re'sen yeniden hesap edilir.

3. — İlgili bir veya birden fazla mevzuatın gerektirdiği şartların yerine getirilmesi imkânı ortadan kalktığı zaman iki veya daha fazla Akit Taraf mevzuatına göre yapılan yardımlar, sigortalının veya hak sahibinin talebi üzerine, bu maddenin 1 nci paragrafı gereğince yeniden tespit edilir.

Madde : 34

1. — Bir kimsenin, 28 - 33 ncü maddeler hükümlerini nazara almaksızın, Akit Taraflardan birinin mevzuatına göre talep etmek hakkına sahip bulunduğu yardımlar tutarı bu hükümlere göre yapılması gereken yardımlar toplamından fazla ise, bu Tarafın yetkili kurumu iki yardım tutarı arasındaki farka eşit bir ek yardım yapar. Bu yardımla ilgili bütün masraflar anılan kurum tarafından karşılanır.

2. — Yukarıdaki paragrafın uygulanması sonucu ilgili kimsenin iki veya daha fazla Akit Tarafın kurumlarından ek yardım almaya hak kazanması halinde, bu kimse, yardımlardan hangisi daha fazla ise yalnız bundan yararlanır ve yardım masrafları ilgili Akit Tarafların yetkili kurumları arasında, Taraflardan her biri tek başına ilgili olsaydı ne miktar ödeyecek idiyse, bu miktar ile anılan bütün kurumlar tarafından ödenmesi gereken müşterek ek yardım miktarı arasındaki orana göre bölüşülür.

3. — Bu maddenin yukarıdaki paragraflarında belirtilen ek yardım bu yardımı yapmakla yükümlü kurum tarafından sağlanan yardımların bir cüz'ü olarak kabul edilir. Bu ek yardım miktarı, 33 ncü maddenin 2 nci veya 3 ncü paragrafı hükümlerinin uygulanmasına gerek görülebilecek haller dışında, bir defada ve kesin olarak tesbit edilir.

Kesim 2 : Malullükle ilgili özel hükümler

Madde : 35

1. — Akit Taraflardan yalnız birinin mevzuatına göre malullük yardımı almakta olan bir kimsenin malullük derecesinin artmış olması halinde, aşağıdaki hükümler uygulanır:

(a) İlgili kimse, yardımdan yararlanmaya başladığı tarihten sonra diğer herhangi bir Akit Tarafın mevzuatına tabi olmamışsa, mevzuatına göre yardım almakta olduğu Akit Tarafın yetkili kurumu malullük derecesindeki artışı nazara alarak, uyguladığı mevzuata göre yardım yapmak zorundadır.

(b) İlgili kimse yardım görmeye başladıktan sonra diğer bir veya birkaç Akit Taraf mevzuatına tabi bulunmuşsa, yardımlar malullük derecesinin artışı da nazara alınarak, 28 - 34 ncü maddeler hükümlerine göre yapılır.

(c) Yukarıdaki paragrafta belirtilen halde malullük derecesindeki artışın tesbit edildiği tarih vakanın oluş tarihi olarak kabul edilir.

(d) Bu paragrafın (b) bendinde belirtilen halde ilgili kimse diğer bir Akit Taraf kurumundan yardım almak hakkına sahip değilse, birinci Akit Tarafın yetkili kurumu, malullük derecesinin artışını da nazara alarak, kendi uyguladığı mevzuata göre yardım yapmak zorundadır.

2. — Bir veya daha fazla Akit Taraf mevzuatına göre malullük yardımından yararlanmakta olan bir kimsenin yardım yapılmasına mesnet teşkil eden malullük derecesinin artmış olması halinde, yardım, malullük derecesinin artışı da nazara alınarak, 28 - 34 ncü maddeler hükümlerine göre yapılır. Yukarıdaki paragrafın (c) bendi hükümleri kıyas yolu ile uygulanır.

Madde : 36.

1. — Durdurulan yardımların tekrar ödenmesine başlanması halinde, bu yardımlar, 57 nci madde hükümlerine dokunulmaksızın, ödeme durdurulduğu sırada yardımları ödemekle yükümlü bulunan kurum veya kurumlar tarafından sağlanır.

2. — Yardımların ödenmesi durdurulduktan sonra ilgili kimsenin sağlık durumu yeni yardımların yapılmasını haklı gösterdiği takdirde bu yardımlar, 28 - 34 ncü maddeler gereğince sağlanır.

Madde : 37.

1. — Malullük yardımları, gerektiğinde, bu yardımlar hangi mevzuata göre yapılmışsa o mevzuatta belirtilen şartlarla ve 28 - 34 ncü maddeler hükümlerine göre aylıklık yardımlarına çevrilir.

2. — 33 ncü maddede belirtilen halde, bir veya birden fazla Akit Taraf mevzuatına göre ödenmesi gereken malullük yardımından yararlanan bir kimsenin aylıklık yardımlarına hak kazanması halinde, malullük yardımlarını ödemekle yükümlü herhangi bir kurum ilgili kimsenin hak kazandığı bu yardımları kendi uyguladığı mevzuata göre, yukarıdaki paragraf hükümlerinin bu kurum hakkında uygulanacağı zamana kadar ödemeye devam eder.

KISIM — 3

İşkazalarıyla meslek hastalıkları

Madde : 38.

1. — Yetkili Devlet ülkesinden başka bir Akit Tarafın ülkesinde ikamet eden işçilerden bir işkazasına uğrayan veya meslek hastalığına tutulanlar ikamet ettikleri Akit Taraf ülkesinde:

(a) Yetkili kurum hesabına, ikamet yerindeki kurum tarafından, bu işçiler bu kuruma bağlı sigortalı kimselermiş gibi, bu kurumun uyguladığı mevzuata göre yapılan sağlık yardımlarından;

(b) Bu işçiler yetkili Devlet ülkesinde ikamet ediyorlarmış gibi, yetkili kurum tarafından bu kurumun uyguladığı mevzuata göre verilen geçici işgöremezlik ödeneklerinden;

Yararlanırlar. Şu kadarki, yetkili kurumla ikamet yerindeki kurum arasında varılacak anlaşma ile geçici işgöremezlik ödenekleri, yetkili kurum hesabına, ikamet yerindeki kurum tarafından verilebilir.

2. — Ödenekler, hudut işçilerine de yetkili Devletin ülkesindeki yetkili kurum tarafından, bu işçiler yetkili Devletin ülkesinde ikamet ediyorlarmış gibi, bu Devletin mevzuatına göre verilebilir.

3. — Hudut işçisi olmayıp haklarında bu madde hükümleri uygulanan ve yetkili Devlet ülkesinde geçici olarak ikamet eden işçiler, geçici olarak buldukları bu ülkeye gelmeden önce yardımlardan yararlanmaya başlamış olsalar dahi, yetkili Devlet ülkesinde ikamet ediyorlarmış gibi, bu Devletin mevzuatına göre yardıma hak kazanırlar.

4. — Haklarında bu madde hükümleri uygulanan işçilerden ikametgâhlarını yetkili Devlet ülkesine nakledenler, ikametgâhlarını nakletmeden önce yardımlardan yararlanmaya başlamış olsalar dahi, bu Devlet mevzuatına göre yardıma hak kazanırlar.

Madde : 39.

Yetkili Devletin ülkesinden başka bir Akit Tarafın ülkesinde, işe gidış - gelişte meydana gelen bir kaza yetkili Devlet ülkesinde meydana gelmiş gibi kabul edilir.

Madde : 40,

1. — İşkazasına uğrayan veya meslek hastalığına tutulan işçilerden:

(a) Yetkili Devlet ülkesinden başka bir Akit Taraf ülkesinde geçici olarak ikamet edenler, veya

(b) Yetkili kurum tarafından yapılması gereken yardımlara hak kazandıktan sonra bu kurum tarafından yetkili Devlet ülkesinden ikamet ettikleri diğer bir Akit Taraf ülkesine dönmelerine veya ikametgâhlarını yetkili Devlet ülkesinden başka bir Akit Taraf ülkesine nakletmelerine izin verilenler, veyahut

(c) Durumlarının gerektirdiği tedaviyi görmek üzere yetkili Devlet ülkesinden başka bir Akit Taraf ülkesine gitmelerine yetkili kurum tarafından izin verilenler:

(i) Yetkili kurum hesabına, ikametgâhın veya geçici ikametgâhın bulunduğu yerdeki kurum tarafından, bu işçiler kendisine bağlı sigortalıların gibi, yetkili Devletin mevzuatında belirtilen süreyi aşmamak üzere, bu kurumun uyguladığı mevzuata göre yapılan sağlık yardımlarından,

(ii) Bu işçiler sanki yetkili Devlet ülkesindeymişler gibi, yetkili kurum tarafından, kendi uyguladığı mevzuata göre ödenen para yardımlarından,

yararlanırlar. Şu kadarki, yetkili kurumla ikametgâhın veya geçici ikametgâhın bulunduğu yerdeki kurum arasında varılacak anlaşma ile para yardımları, yetkili kurum hesabına, ikamet yerindeki kurum tarafından ödenebilir.

2. — (a) Yukarıdaki paragrafın (b) bendinde belirtilen izin talebi, yalnız yer değiştirilmesinin işçinin sağlık durumunu veya tedavi seyrini tehlikeye sokabileceği anlaşıldığı takdirde reddolunabilir.

(b) Yukarıdaki paragrafın (c) bendinde belirtilen izin talebi, işçinin ikamet ettiği ülkede gerekli tedavi yapılamadığı zaman reddedilemez.

Madde : 41

38 ve 39 ncu maddelerin 1 nci paragraflarında öngörülen hallerde iki veya daha fazla Akit Tarafın yetkili makamları protezlerle önemli protez araç ve gereçlerinin ve büyük önem taşıyan diğer sağlık yardımlarının sağlanmasının yetkili kurum tarafından izin verilmesi şartına bağlı bulunması hususunda anlaşmaya varabilirler.

Madde : 42

1. — Yetkili Devletin mevzuatına göre, iş kazası geçiren veya meslek hastalığına tutulan işçinin ikametgâhına veya hastaneye kadar olan nakil masraflarının ödenmesi gerektiği takdirde, bu işçi için ikamet ettiği diğer bir Akit Taraf ülkesinde yapılan aynı nitelikteki masraflar, daha önce bu hususta izin verilmiş olması şartıyla, bu masrafları haklı gösteren nedenler de nazara alınarak, yetkili kurum tarafından kendi uyguladığı mevzuata göre ödenir.

2. — Yetkili Devletin mevzuatına göre, ölen bir işçinin cenazesinin gömüleceği yere kadar götürülmesi için yapılan yol masraflarının ödenmesi gerekiyorsa, işçinin ikamet ettiği diğer bir Akit Taraf ülkesinde ölümü halinde yapılan aynı nitelikteki masraflar da yetkili kurum tarafından kendi uyguladığı mevzuata göre, ödenir.

3. — Bu maddenin yukarıdaki paragrafları hükümlerinin iki veya daha fazla Akit Taraf arasında uygulanması bu Taraflar arasında iki veya çok taraflı anlaşmalar yapılmasına bağlıdır. Bu hükümlerin kimler hakkında uygulanacağı ve taşıma masraflarının ilgili Akit Taraflar arasında ne şekilde bölüşüleceği bu anlaşmalarda belirtilir.

Madde : 43

1. — İşçinin bulunduğu Akit Taraf ülkesinde iş kazalarıyla meslek hastalıkları sigortası yoksa, veya yürürlükte böyle bir sigorta rejimi var da sağlık yardımlarını yapacak bir kurum bulunmuyorsa, bu yardımlar sürekli veya geçici ikametgâhın bulunduğu yerde hastalık halinde sağlık yardımı yapmakla yükümlü kurum tarafından sağlanır.

2. — Yetkili Devletin mevzuatına göre, sağlık yardımlarının yalnız işveren tarafından kurulan sağlık tesislerinde bir ücret ödemeksizin sağlanmış olması halinde, 38 ve 40 ncı maddelerin 1 nci paragraflarında belirtilen hallerde yapılan yardımlar işveren tarafından kurulan sağlık tesisinde yapılmış sayılır.

3. — Yetkili Devletin mevzuatında işverenlerin sorumluluğuna ilişkin bir sigorta rejiminin yürürlükte bulunduğu dair bir hüküm bulunması halinde, 38 ve 40 ncı maddelerin 1 nci paragraflarında belirtilen hallerde yapılan sağlık yardımlarının yetkili kurumun isteği üzerine yapılmış olduğu kabul edilir.

4. — Akit Taraflardan birinin mevzuatında iş göremezlik derecesinin tespitinde daha önce meydana gelmiş olan iş kazalarının veya meslek hastalıklarının nazara alınacağına dair açık veya zımnî bir hüküm varsa, bu Tarafın yetkili kurumu, bu amaçla, diğer herhangi bir Akit Tarafın mevzuatına göre evvelce iş kazası veya meslek hastalığı olarak kabul edilmiş bulunan kazalar ile hastalıkları da, kendi uyguladığı mevzuata göre meydana gelmiş iş kazası veya meslek hastalığı olarak nazara alır.

Madde : 44

1. — Sürekli veya geçici ikametgâhın bulunduğu yerdeki kurum tarafından uygulanan mevzuata göre, bu yerde yürürlükte bulunan iki veya daha fazla iş kazalarıyla meslek hastalıkları sigortası rejimi varsa, 38 ve 40 ncı maddelerin 1 nci paragrafında belirtilen hallerde yapılacak sağlık yardımları genel sigorta rejimi hükümlerine göre, bu yerde yürürlükte olan böyle bir sigorta rejimi yoksa, sanayi işçilerini kapsayan sigorta rejimi hükümlerine göre sağlanır.

2. — Akit Taraflardan birinin mevzuatına göre, yardımlar için âzamî bir süre tespit edilmişse, bu mevzuatı uygulayan kurum, gerektiğinde, aynı iş kazası veya meslek hastalığı vakası nedeniyle diğer herhangi bir Akit Tarafın kurumunca daha önce yapılmış olan sağlık yardımları süresini de nazara alır.

Madde : 45

1. — Akit Taraflardan birinin mevzuatına göre, para yardımlarının ortalama kazançlar esas alınarak hesaplanması gerektiği takdirde, bu Tarafın yetkili kurumu bu ortalama kazançları yalnız söz konusu mevzuata göre geçen süre içinde kayda geçmiş olan kazançları esas alarak tespit eder.

2. — Akit Taraflardan birinin mevzuatına göre, para yardımlarının sabit kazançlar esas alınarak hesaplanması gerektiği takdirde, bu Tarafın yetkili kurumu yalnız söz konusu mevzuata göre geçen sürelerde elde edilen sabit kazançları veya, gerektiğinde, ortalama sabit kazançları nazara alır.

3. — Akit Taraflardan birinin mevzuatına göre, para yardımları miktarının aile fertleri sayısına göre değişik olması gerektiği takdirde, bu Tarafın yetkili kurumu, diğer bir Akit Tarafın ülkesinde ikamet eden aile fertlerini de, birinci Akit Tarafın ülkesinde ikamet ediyorlarmış gibi, nazara alır.

Madde : 46

1. — Meslek hastalığına tutulan bir işçi iki veya daha fazla Akit Taraf mevzuatına göre böyle bir hastalığa sebep olabilecek bir işte çalışmışsa, bu işçinin veya hak sahibi kimselerinin yararlanmaya hak kazanabileceği yardımlar, gerektiğinde bu maddenin 2, 3 ve 4 ncü paragrafları hükümleri de gözönünde bulundurularak, işçinin veya hak sahibi kimselerinin söz konusu Akit Taraflardan şartların yerine getirdikleri sonuncusunun mevzuatına göre sağlanır.

Akit Taraflardan birinin mevzuatına göre, meslek hastalıkları nedeniyle yapılacak yardımlardan yararlanılması anılan hastalığın ilk defa bu Akit Tarafın ülkesinde müşahade edilmiş olması şartına bağlı ise, bu hastalığın ilk defa diğer bir Akit Tarafın ülkesinde teşhis edilmiş olması halinde de bu şart yerine getirilmiş sayılır.

3. — Akit Taraflardan birinin mevzuatında meslek hastalığı nedeniyle yardımlardan yararlanma hakkının doğması anılan hastalığın, bu hastalığa sebep olabilecek son işin bitiminden sonra belirli bir süre içinde teşhis edilmiş olması şartına bağlı olduğu açık olarak veya zımnen ifade edilmişse, bu Tarafın yetkili kurumu, bu son işin yapıldığı zamanı tespit ederken, diğer herhangi bir Akit Tarafın mevzuatına göre ya-

pılan aynı nitelikteki işleri de, birinci Âkit Tarafın mevzuatına göre yapılmış gibi, gereken ölçüde, nazara alır.

4. — Akit Taraflardan birinin mevzuatına göre meslek hastalığı nedeniyle yapılan yardımlardan yararlanma hakkının doğması anılan hastalığa sebep olabilecek işin belirli bir süre yapılmış olması şartına açık olarak veya zmnen bağlanmış ise, bu Tarafın yetkili kurumu, sürelerin birleştirilmesi amacıyla, diğer herhangi bir Akit Tarafın ülkesinde bu türlü işlerin yapıldığı süreleri, gereken ölçüde, nazara alır.

5. — Bu maddenin 3 ve 4 ncü paragrafları hükümlerinin iki veya daha fazla Akit Taraf arasında uygulanması, bu Taraflar arasında iki veya çok taraflı anlaşmalar yapılması şartına bağlıdır. Bu anlaşmalarda, özellikle, anılan hükümlerin hangi meslek hastalıkları hakkında uygulanacağı ve yardım tutarlarının ilgili Akit Taraflar arasında ne şekilde bölüşüleceği belirtilir.

Madde : 47

Meslek hastalığına tutulmuş olan bir işçinin Akit Taraflardan birinin kurumunca yapılan yardımlardan daha önce yararlanmış veya halen yararlanmakta olması ve durumunun ağırlaşması üzerine diğer bir Akit Tarafın kurumundan yardım talebinde bulunması halinde aşağıdaki hükümler uygulanır.

(a) İşçi ikinci Akit Tarafın mevzuatına göre, hastalığına veya hastalığının ağırlaşmasına sebep olabilecek bir işte çalışmamışsa, birinci Akit Tarafın yetkili kurumu hastalığın ağırlaşmasını da nazara alarak yapılan sağlık yardımlarının masraflarını kendi uyguladığı mevzuata göre öder.

(b) İşçi, ikinci Âkit Tarafın mevzuatına göre böyle bir işte çalışmışsa, birinci Akit Tarafın yetkili kurumu, hastalığın ağırlaşmasını nazara almaksızın, kendi uyguladığı mevzuata göre yapılan yardımların masrafını öder; ikinci Akit Tarafın yetkili kurumu, hastalık bu Tarafın mevzuatına göre meslek hastalığı olarak kabul edilmiş olsaydı bu kurumun uyguladığı mevzuata göre hastalık ağırlaşmadan önce yapılacak yardımın miktarı ne olacak idiyse, bu miktarla hastalık ağırlaştıktan sonra yapılması gereken yardım miktarı arasındaki farka eşit bir ek yardım yapar.

Madde : 48

1. — Yetkili kurum 38 ve 40 ncü maddelerin 1 ncü paragrafları hükümlerine göre kendi hesabına yapılan sağlık yardımları masraflarını ödemek zorundadır.

2. — Yukarıdaki paragrafta öngörülen ödemelerin ne şekilde ve hangi esaslara göre yapılacağı Akit Tarafların yetkili makamları arasında varılacak anlaşmalarla tespit edilir.

3. — İki veya daha fazla Akit Taraf, kendi denetimlerine tabi kurumlar arasında böyle bir hesaplaşma yapılmasına gerek olmadığı hususunda anlaşmaya varabilirler.

KISIM — 4

Ölüm (Ödenekleri)

Madde : 49

1. — Akit Taraflardan birinin mevzuatına göre, ölüm ödeneğinden yararlanma hakkının doğması, korunması veya yeniden kazanılması sigortalılık sürelerinin tamamlanması şartına bağlı olan hallerde, bu mevzuatı uygulayan kurum, bu amaçla sürelerin birleştirilmesi için diğer herhangi bir Akit Taraf mevzuatına göre geçen sigortalılık süreleriyle, gerektiğinde, diğer herhangi bir Akit Tarafın uyguladığı primsiz sigortada on altı yaşından sonra geçen ikamet sürelerini, kendi uyguladığı mevzuata göre geçen sigortalılık süreleriymiş gibi, gereken ölçüde, nazara alır.

2. — Akit Taraflardan birinin mevzuatına göre, ölüm ödeneğinden yararlanma hakkının doğması, korunması veya yeniden kazanılması ikamet sürelerinin tamamlanması şartına bağlı olan hallerde, bu mevzuatı uygulayan kurum, bu amaçla sürelerin birleştirilmesi için diğer herhangi bir Akit Taraf mevzuatına göre

geçen sigortalılık süreleriyle, gerektiğinde, diğer herhangi bir Akit Tarafın uyguladığı primsiz sigortada on altı yaşından sonra geçen ikamet sürelerini, kendi uyguladığı mevzuata göre geçen ikamet süreleriymiş gibi, gereken ölçüde, nazara alır.

Madde : 50

1. — Bir kimsenin yetkili Devlet ülkesinden başka bir Âkit Taraf ülkesinde ölmüş olması halinde, ölüm, yetkili Devlet ülkesinde vuku bulmuş sayılır.
2. — Hak sahibi kimse yetkili Devlet ülkesinden başka bir Âkit Taraf ülkesinde ikamet etmiş olsa dahi, yetkili kurum kendi uyguladığı mevzuata göre sağlanması gereken ölüm ödeneğini verir.
3. — Ölümün bir iş kazası veya meslek hastalığı sonucu meydana gelmiş olması halinde de bu maddenin yukarıdaki paragraflar hükümleri uygulanır.

KISIM — 5

İşsizlik

Madde : 51

1. — Akit Taraflardan birinin mevzuatına göre yardım hakkının doğması, korunması veya yeniden kazanılması sigortalılık sürelerinin tamamlanması şartına bağlı ise, bu mevzuatı uygulayan kurum, bu amaçla sürelerin birleştirilmesi için diğer herhangi bir Akit Tarafın mevzuatına göre geçen sigortalılık, çalışma ve meslekî faaliyet sürelerini, birinci Akit Tarafın mevzuatına göre geçmiş sigortalılık süreleriymiş gibi, gereken ölçüde, nazara alır; Şu kadarki bu süreler çalışma veya meslekî faaliyet süreleri olduğu ve son olarak söz konusu edilen mevzuata göre geçtiği takdirde, sigortalılık süreleri olarak kabul edilirler.

2. — Akit Taraflardan birinin mevzuatına göre yardım hakkının doğması, korunması veya yeniden kazanılması çalışma, meslekî faaliyet veya ikamet sürelerinin tamamlanması şartına bağlı ise, bu mevzuatı uygulayan kurum, bu amaçla sürelerin birleştirilmesi için diğer herhangi bir Akit Tarafın mevzuatına göre geçen sigortalılık, çalışma veya meslekî faaliyet sürelerini birinci Âkit Tarafın mevzuatına göre geçmiş çalışma, meslekî faaliyet veya ikamet süreleriymiş gibi, gereken ölçüde nazara alır.

3. — Akit Taraflardan birinin mevzuatına göre bazı yardımların yapılması özel bir sigorta rejimi kapsamına giren bir işte geçen sigortalılık sürelerinin tamamlanması şartına bağlı ise, bu yardımların yapılması için diğer herhangi bir Akit Taraf mevzuatına göre yalnız muadil sigorta rejiminde, böyle bir sigorta rejimi yoksa, aynı işte geçen süreler nazara alınır. Bu suretle geçen süreler nazara alınmış olmakla beraber, ilgili kimse anılan yardımlardan yararlanmak için gerekli şartları yerine getirmemişse, bu süreler genel sigorta rejimine göre yapılan yardımların sağlanmasında nazara alınır.

4. — 53 ncü maddenin 1 nci paragrafının (a) (ii) ve (b) (ii) bentlerinde belirtilen haller müstesna, bu maddenin yukarıdaki paragrafları hükümlerinin uygulanması, hangi Akit Tarafın mevzuatına göre yardım talebinde bulunulmuşsa, ilgili kimsenin son olarak o Âkit Tarafın mevzuatına tabi bulunması şartına bağlıdır.

Madde : 52

Gerektiğinde 51 nci madde hükümleri de gözönünde bulundurularak Akit Taraflardan birinin mevzuatına göre yardım hakkının doğması için çalışma, meslekî faaliyette bulunma veya ikamet süreleri bakımından gereken şartları yerine getirmiş olup ikametgâhlarını diğer bir Âkit Taraf ülkesine nakletmiş bulunan işsiz işçiler, ikametgâhlarını naklettikleri tarihten başlayarak otuz gün içinde yeni ikamet ettikleri yerdeki kurumdaki talepte bulunmak şartıyla, bu bakımdan ikinci Akit Taraf mevzuatına göre yardım hakkının doğması için gerekli şartları yerine getirmiş sayılırlar. Yardımlar, birinci Âkit Tarafın yetkili kurumu hesabına ikamet yerindeki kurum tarafından bu kurumun uyguladığı mevzuata göre sağlanır.

Madde : 53

1. — 52 nci madde hükümleri saklı kalmak şartıyla, son olarak çalıştığı sırada yetkili Devlet ülkesinden başka bir Akit Taraf ülkesinde ikamet eden işsiz bir işçi aşağıdaki hükümlere göre yardımlardan yararlanır:

(a) (i) Çalıştığı müessesedeki işsizliği kısmî veya arızî olan bir hudut işçisi, yetkili Devletin ülkesinde oturuyormuş gibi, gerektiğinde 51 nci madde hükümleri de nazara alınarak, bu Devletin mevzuatına göre yardımlardan yararlanır; yapılan bu yardımların tutarı yetkili kurum tarafından ödenir.

(ii) Tam işsiz olan bir hudut işçisi, gerektiğinde 51 nci madde hükümleri de nazara alınarak, hangi Akit Tarafın ülkesinde ikamet ediyorsa sanki son çalışmasında bu Tarafın mevzuatına tabiymiş gibi, bu mevzuata göre yardımlardan yararlanır; bu yardımların tutarı ikamet yerindeki kurum tarafından ödenir.

(b) (i) Kısmen veya arızî olarak veyahut tamamen işsiz kalan ve yetkili Devletin ülkesindeki işverenin veya iş ve işçi bulma kurumunun emrine amade bulunan, ancak hudut işçisi olmayan bir işçi, gerektiğinde 51 nci madde hükümleri de nazara alınarak, yetkili Devlet ülkesinde ikamet ediyormuş gibi, bu Devletin mevzuatına göre yardımlardan yararlanır; bu yardımlar tutarı yetkili kurum tarafından ödenir.

(ii) Tam işsiz olan ve ikamet ettiği veya döndüğü Akit Taraf ülkesindeki iş ve işçi bulma kurumunun emrine amade bulunan, ancak hudut işçisi olmayan bir işçi, gerektiğinde 51 nci madde hükümleri de nazara alınarak, son çalışması sırasında bu Tarafın mevzuatına tabiymiş gibi, bu mevzuata göre yardımlardan yararlanır; bu yardımların tutarı ikamet yerindeki kurum tarafından ödenir.

(iii) Bununla beraber, bu paragrafın (b) (ii) bendinde belirtilen işçinin son olarak mevzuatına tabi bulunduğu Akit Tarafın yetkili kurumunca yapılan yardımlardan yararlanma hakkı doğmuşsa, bu işçi, ikametgâhını bu paragrafın (b) (ii) bendinde söz konusu edilen Akit Tarafın ülkesine nakletmiş gibi, 52 nci madde hükümlerine göre yardımlardan yararlanır.

2. — İşsiz kalan bir işçinin, yukarıdaki paragrafın (a) (i) veya (b) (i) bendi hükümlerine göre yardımlardan yararlanma hakkı devam ettiği sürece ülkesinde ikamet ettiği Akit Tarafın mevzuatına göre yardımlardan yararlanma hakkı doğmaz.

Madde : 54

52 nci maddede ve 53 ncü maddenin 1 nci paragrafının (b) (iii) bendinde belirtilen hallerde, ikamet yerindeki kurum tarafından uygulanan mevzuata göre yardımlar için azami bir süre tespit edilmişse, anılan kurum, gerektiğinde, yardım hakkının doğduğu son olarak tespit edilen tarihten sonra diğer bir Akit Tarafın kurumunca yapılan yardım süresini nazara alabilir.

Madde : 55

1. — Akit Taraflardan birinin mevzuatına göre, yardımların eski kazançlar tutarı esas alınmak suretiyle hesaplanması gerektiği takdirde, bu mevzuatı uygulayan kurum, ilgili işçinin yalnız bu Akit Taraf ülkesinde son çalışması sırasında elde ettiği kazançları, ancak bu ülkedeki son çalışması dört haftadan azsa, diğer bir Akit Taraf ülkesindeki son işinin muadili veya benzeri için ikamet yerinde ödenen normal ücreti nazara alır.

2. — Akit Taraflardan birinin mevzuatına göre, yardım miktarının aile fertlerinin sayısına göre değişik olması gerektiği takdirde, bu mevzuatı uygulayan kurum diğer bir Akit Taraf ülkesinde ikamet eden aile fertlerini de birinci Akit Tarafın ülkesinde ikamet ediyorlarmış gibi, nazara alır.

3. — İkamet yerindeki kurumun uyguladığı mevzuata göre, yapılan yardım süresinin geçen staj sürelerine bağlı olması halinde, yardım süresi, duruma göre, 51 nci maddenin 1 nci veya 2 nci paragrafı hükümleri gözönünde bulundurularak, tespit edilir.

Madde : 56

1. — 52 - 54 ncü maddeler hükümlerinin iki veya daha fazla Akit Taraf arasında uygulanması, bu Taraflar arasında, uygun özel uygulama usullerini de kapsayan, iki veya çok taraflı anlaşmaların yapılmasına bağlıdır.

2. — Yukarıdaki paragrafta söz konusu edilen anlaşmalarda özellikle :

(a) 52 - 54 ncü maddeler hükümlerinin kimler hakkında uygulanacağı,

(b) Akit Taraflardan birinin kurumunca diğer bir Akit Tarafın kurumu hesabına yapılabilecek yardımın süresi;

(c) Akit Taraflardan birinin kurumunca diğer bir Akit Taraf kurumu hesabına yapılan yardım tutarlarının ne şekilde ödeneceği;

Belirtilir.

3. — İki veya daha fazla Akit Taraf kendi denetimlerindeki kurumlar arasında böyle bir hesaplaşmanın yapılmayacağı hususunda anlaşmaya varabilirler.

KISIM - 6

Aile yardımları

Madde : 57

Akit Taraflardan birinin mevzuatına göre, yardım hakkının doğması çalışma, meslekî faaliyet veya ikamet sürelerinin tamamlanmış olması şartına bağlı ise, bu mevzuatı uygulayan kurum, bu amaçla sürelerin birleştirilmesi için, diğer herhangi bir Akit Taraf mevzuatına göre geçen çalışma, meslekî faaliyet veya ikamet sürelerini, bunlar birinci Akit Tarafın mevzuatına göre geçmiş çalışma, meslekî faaliyet veya ikamet süreleriymiş gibi, gereken ölçüde, nazara alır.

Madde : 58

1. — Bu kısmın 1 nci veya 2 nci kesim hükümlerinin iki veya daha fazla Akit Taraf arasında uygulanması, bu Taraflar arasında uygun özel uygulama usullerini de kapsayan iki veya çok taraflı anlaşmaların yapılmasına bağlıdır.

2. — Yukarıdaki paragrafta söz konusu edilen anlaşmalarda özellikle :

(a) 59 - 62 nci maddelerin kimler hakkında uygulanacağı;

(b) Aynı süre içinde birden fazla kurum tarafından aynı nitelikteki yardımın yapılmasını önleyen kurallar;

(c) Gerektiğinde sosyal güvenlik sözleşmeleriyle kazanılan hakların nasıl korunacağı;

Belirtilir.

Kesim 1 : Aile ödenekleri

Madde : 59

1. — Bu madde ile 60 ncü maddenin uygulanmasında «çocuklar» terimi, ilgili Akit Tarafın mevzuatıyla tespit edilen sınırlar içinde kalmak kaydıyla :

(a) Yardımdan yararlanan kimsenin nesebi sahih, nesebi düzeltilmiş, tanınmış ve evlât edinilmiş çocukları ile yetim torunları;

(b) Akit Taraflardan birinin ülkesinde ikâmet eden ve yardımdan yararlanan kimsenin eşinin aynı konutta birlikte yaşayan nesebi sahih, nesebi düzeltilmiş, tanınmış ve evlât edinilmiş çocuklarıyla yetim torunları; anlamına gelir.

2. — Akit Taraflardan birinin mevzuatına tabi olan ve diğer bir Akit Tarafın ülkesinde ikâmet eden veya yetiştirilmekte olan çocukları bulunan kimseler, bu çocukları için, çocuklar birinci Akit Taraf ülkesinde ikâ-

met ediyorlarmış veya yetiştiriliyorlarmış gibi, bu tarafın mevzuatına göre sağlanan aile ödeneklerinden yararlanırlar,

3. — Bununla beraber, yukardaki paragrafta belirtilen halde, aile ödeneklerinin miktarı, ülkesinde çocukların ikamet ettiği veya yetiştirildiği Akit Tarafın mevzuatına göre sağlanan aile yardımlarının miktarıyla sınırlandırılabilir.

4. — Yukarıdaki paragraf hükümlerinin uygulanmasında, ilgili iki mevzuata göre sağlanan aile ödenekleri, yardımdan yararlanan aynı kimsenin çocuklarının toplam sayısı esas alınarak kıyaslanır. Çocuklar hangi Akit Tarafın ülkesinde ikamet ediyorlar veya yetiştiriliyorsa, o tarafın mevzuatına göre çeşitli kategorilere giren kimseler için değişik miktarlar üzerinden aile ödeneği verilmesi gerektiği takdirde, yardımdan yararlanan kimse bu mevzuata tabi olsaydı kendisine ne miktar üzerinden ödeme yapılacak idiyse bu miktar nazara alınır,

5. — 15 nci maddenin 1 nci paragrafının (a) bendi kapsamına giren ve çalışmak üzere gönderildiği Akit Taraf Ülkesine çocuklarıyla birlikte giden bir işçinin beraberindeki çocukları hakkında bu maddenin 3 ve 4 ncü paragrafları hükümleri uygulanmaz.

6. — Kendisine aile ödeneği verilmesi gereken gerçek veya tüzel kişi diğer bir Akit Tarafın ülkesinde ikamet etmiş veya geçici olarak bulunmuş olsa dahi, aile ödenekleri bu ödenekten yararlanan kimse hangi Akit Tarafın mevzuatına tabi ise, o mevzuata göre verilir.

Madde : 60

1. — Akit Taraflardan birinin kurumu hesabına işsizlik yardımı almakta olan ve diğer bir Akit Tarafın ülkesinde ikamet eden veya yetiştirilen çocukları bulunan işsiz işçiler, bu çocuklar için, bu sigorta olayı nedeniyle verilmesi gereken aile ödeneklerinden, çocuklar birinci Akit Tarafın ülkesinde ikamet ediyorlarmış veya yetiştiriliyorlarmış gibi, bu Tarafın mevzuatına göre yararlanırlar.

2. — Yukarıdaki paragrafta belirtilen halde 59 ncu maddenin 1, 3, 4 ve 6 ncü paragrafları hükümleri kıyas yolu ile uygulanır.

Kesim 2 : Aile yardımları

Madde : 61

1. — Akit Taraflardan birinin mevzuatına tabi kimseler, diğer bir Akit Tarafın ülkesinde ikamet eden aile fertleri için, bu kimseler bu Tarafın mevzuatına tabiymişler gibi; bu Tarafın mevzuatına göre sağlanan aile yardımlarından yararlanırlar. Bu yardımlar aile fertlerine, yetkili kurum hesabına, ikamet yerindeki kurum tarafından kendi uyguladığı mevzuata göre ödenir.

2. — Yukarıdaki paragraf hükümlerine bakılmaksızın, 15 nci maddenin 1 nci paragrafının (a) bendinde belirtilen bir işçi, çalışmak üzere gönderildiği Akit Taraf ülkesine beraberinde götürdüğü aile fertleri için, tabi bulunduğu Akit Taraf mevzuatına göre aile yardımlarından yararlanmaya hak kazanır. Bu yardımlar, mevzuatına tabi bulunduğu Akit Tarafın yetkili kurumunca ödenir. Bununla beraber, yetkili kurum ile ikamet yerindeki kurum arasında varılacak bir anlaşma ile yardımlar, yetkili kurum hesabına, ikamet yerindeki kurum aracılığı ile de ödenebilir.

Madde : 62

Akit Taraflardan birinin kurumunca yapılması gereken işsizlik yardımlarından yararlanmakta olan işsiz işçiler, diğer bir Akit Taraf ülkesinde ikamet eden aile fertleri için, birinci Akit Tarafın mevzuatında işçinin işsiz kalması halinde de aile yardımlarının ödeneceğine dair hüküm bulunması şartıyla, ülkesinde aile fertlerinin ikamet ettiği Akit Taraf mevzuatına göre aile yardımlarından yararlanma hakkını kazanırlar. Aile yardımları, aile fertlerine, birinci Akit Tarafın yetkili kurumu hesabına, aile fertlerinin ikamet ettikleri yerdeki kurum tarafından kendi uyguladığı mevzuata göre ödenir.

Madde : 63

1. — Bu kesim hükümlerinin iki veya daha fazla Akit Taraf arasında uygulanması halinde, Akit Taraf-lardan birinin kurumunca diğer bir Akit Tarafın kurumu hesabına yapılan yardımlar tutarının ne şekilde öde-neceği 58 nci maddenin 1 nci paragrafında söz konusu edilen iki veya çok taraflı anlaşmalarda belli edilir.

2. — İki veya daha fazla Akit Taraf kendi denetimlerindeki kurumlar arasında böyle bir hesaplaşmanın yapılmayacağı hususunda anlaşmaya varabilirler.

Bölüm IV

Çeşitli hükümler

Madde : 64

1. — Akit Tarafların yetkili makamları :

- a) Bu sözleşmenin uygulanması amacıyla alınan tedbirler ile,
- b) Bu sözleşmenin uygulanmasında etkili olabilecek mevzuat değişiklikleri, hakkında birbirlerine bilgi verirler.

2. — Akit Tarafların makamları ve kurumları, bu Sözleşmenin uygulanmasında, kendi mevzuatlarının uygulanması söz konusuymuş gibi, birbirlerine yardım ederler. Anılan makamlar ve kurumlar tarafından ya-pılan karşılıklı idari yardımlar için, prensip olarak, bir ücret ödenmez. Bununla beraber, Akit Tarafların yet-kili makamları bazı masrafların ödenmesi hususunda anlaşmaya varabilirler.

3. — Akit Tarafların makamları ve kurumları, bu Sözleşmenin uygulanmasında, birbirleriyle, ilgili kim-selerle veya bunların temsilcileriyle doğrudan doğruya yazışma yapabilirler.

4. — Akit Taraflardan birinin makamları, kurumları ve yargı organları kendilerine verilen dilekçe veya diğer belgeleri, diğer bir Akit Tarafın resmî dilinde yazılmış olması nedeniyle reddedemezler.

Madde : 65

1. — Akit Taraflardan birinin mevzuatına göre, bu Tarafın mevzuatının uygulanmasında düzenlenmesi gereken belgeler için tanınmış olan vergi, pul, resim, harç ve kayıt ücreti muafiyeti veya indirimi, diğer bir Akit Tarafın mevzuatının veya bu Sözleşmenin uygulanmasında düzenlenmesi gereken benzer belgelere de teş-mil edilir.

2. — Bu Sözleşmenin uygulanmasında düzenlenmesi gereken bütün resmî belgelerle diğer her çeşit belge-ler tasdikten veya diğer benzeri formalitelerden muaftır.

Madde : 66

1. — Yardım talebinde bulunan bir kimse yetkili Devletin ülkesinden başka bir Akit Taraf ülkesinde ika-met ediyorsa, dilekçesini ikamet yerindeki kuruma tevdi edebilir ve bu işlem muteber sayılır; bu kurum da di-lekçeyi bu dilekçede adları geçen yetkili kurum veya kurumlara gönderir.

2. — Akit Taraflardan birinin mevzuatına göre, bu Tarafın bir makamına, kurumuna veya yargı organi-na belirli bir süre içinde verilmesi gereken bir dilekçe, bir bildirge veya itiraz dilekçesi diğer bir Akit Tarafın makamına, kurumuna veya yargı organına aynı süre içinde verilmişse kabul edilir. Bu takdirde, dilekçeyi, bil-dirgeyi veya itiraz dilekçesini alan makam, kurum veya yargı organı vakit geçirmeksizin bunu birinci Akit Ta-rafın yetkili makamına, kurumuna veya yargı organına ya doğrudan doğruya veya ilgili Akit Tarafların yetkili makamları aracılığı ile gönderir. Bir dilekçenin, bildirgenin veya itiraz dilekçesinin ikinci Akit Tarafın bir makamına, kurumuna veya yargı organına verildiği tarih, bu belge üzerinde işlem yapmaya yetkili makama, kuruma veya yargı organına verilmiş tarih olarak kabul edilir,

Madde : 67

1. — Akit Tarafların birinin mevzuatında öngörülen kontrol muayeneleri, bu mevzuatı uygulayan kurumun talebi üzerine, diğer bir Akit Tarafın ülkesinde sürekli veya geçici ikametgâhın bulunduğu yerdeki kurum tarafından yaptırılabilir. Bu takdirde, kontrol muayeneleri birinci Akit Tarafın ülkesinde yapılmış sayılır.

2. — Yukarıdaki fıkra hükümlerinin iki veya daha fazla Akit Taraf arasında uygulanması, bu Taraflar arasında iki veya çok taraflı anlaşmalar yapılmasına bağlıdır.

Madde : 68

1. — Bu sözleşmeye göre, Akit Taraflardan birinin kurumu diğer bir Akit Taraf ülkesinde bulunan sigortalıya veya hak sahibine para yardımı yapmakla yükümlü olduğu takdirde, bu borç birinci Akit Tarafın parası ile ifade edilir. Anılan kurumun ikinci Tarafın parasıyla ödemedede bulunmasıyla de bu yükümlülüğün kurtulduğu kabul edilir.

2. — Bu sözleşmeye göre, Akit Taraflardan birinin kurumu diğer bir Akit Taraf Kurumunca yapılan yardımların tutarını ödemek zorunda ise, bu borç ikinci Akit Tarafın parasıyla ifade edilir. İlgili Akit Taraflar başka ödeme şekilleri üzerinde anlaşmış olmadıkça, birinci kurumun, borcunu bu para ile ödemek suretiyle, borcundan kurtulduğu kabul edilir.

3. — Bu sözleşmenin uygulanması sonucu yapılması gereken para transferleri, transfer tarihinde ilgili Akit Taraflar arasında yürürlükte bulunan bu konudaki anlaşmalara göre yapılır. Böyle bir anlaşma yoksa, transferlerin yapılması için gerekli tedbirler anılan Taraflar arasında varılacak ortak bir anlaşma ile tespit edilir.

Madde : 69

1. — Akit Taraflardan birinin kurumuna ödenmesi gereken primlerin hesabında, gerektiğinde, diğer herhangi bir Akit Taraf ülkesinde elde edilen gelirler de nazara alınır.

2. — Akit Taraflardan birinin kurumuna ödenmesi gereken primler diğer bir Akit Taraf ülkesinde, bu ülkede muadil bir kuruma ödenmesi gereken primlerin geri alınmasında uygulanan idare usullerine göre ve verilen garanti ve imtiyazlara tabi olarak geri alınabilir.

3. — Bu maddenin 1 nci ve 2 nci paragrafları hükümlerinin iki veya daha fazla Akit Taraf arasında uygulanması, bu Taraflar arasında yapılacak iki veya çok taraflı anlaşmalara bağlıdır. Bu anlaşmalarda iadenin kanunî usulleri de öngörülebilir.

Madde : 70

1. — Bir kimse, Akit Taraflardan birinin mevzuatına göre, diğer bir Akit Taraf ülkesinde sebep olunan veya meydana gelen bir kaza nedeniyle yardım görmekte ise, yardımları sağlamakta olan kurumun, zararı tazmin etmekle yükümlü üçüncü kişilere karşı olan hak talepleri aşağıda belirtildiği şekilde düzenlenir.

(a) Anılan kurumun, hakkında uygulanan mevzuata göre, üçüncü kişilere karşı hak iddiasında bulunabilecek olan sigortalının veya hak sahibinin yerine geçmesi halinde, bu durum diğer bütün Akit Taraflarca tanınır.

(b) Anılan kurumun üçüncü kişilere karşı doğrudan doğruya hak iddiasında bulunabilmesi halinde de bu hakkı diğer bütün Akit Taraflarca tanınır.

2. — Yukarıdaki paragraf hükümlerinin iki veya daha fazla Akit Taraf arasında uygulanması, bu Taraflar arasında iki veya çok taraflı anlaşmalar yapılmasına bağlıdır.

3. — Yetkili Devlet ülkesinden başka bir Akit Taraf ülkesinde işe gidiş gelişte bir iş kazasının meydana gelmiş olması halinde, işverenlerin veya temsilcilerinin sorumluluğunun ne olacağını gösteren kurallar ilgili Akit Taraflar arasında yapılacak anlaşmalarda tesbit edilir.

Madde : 71

1. — Bu sözleşmenin yorumu veya uygulanması ile ilgili olarak iki veya daha fazla Akit Taraf arasında çıkacak anlaşmazlıklar, ilk önce anlaşmazlığa Taraf olarlar arasında müzakere yolu ile çözümlenir.

2. — Anlaşmazlığa Taraf olanlardan biri bütün Akit Tarafları ilgilendirecek nitelikte bir sorunun söz konusu olduğu kanısına varırsa anlaşmazlığa Taraf olanlar birlikte, bu mümkün olmadığı takdirde, Taraflardan biri sorunu Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesine arz eder ve Bakanlar Komitesi de altı ay içinde bu sorun hakkındaki görüşünü bildirir.

3. — Duruma göre, bu maddenin 1 nci paragrafında belirtilen müzakerelerin başlaması için vaki talep tarihinden itibaren altı ay içinde veya Bakanlar Komitesinin görüşünün Akit Taraflara bildirildiği tarihten itibaren üç ay içinde anlaşmazlığın çözümlenmesinin mümkün olmadığı anlaşılırsa, anlaşmazlığın çözümlenmesi, anlaşmazlığa taraf olanlardan birinin talebi üzerine, hakeme havale edilir. Talepte bulunan Taraf hakeme havale etmeyi tasarladığı hususun konusunu ve talebinin gerekçesini Avrupa Konseyi Genel Sekreterinin aracılığı ile diğer Tarafa bildirir.

4. — Anlaşmazlığa Taraf olanlar aksine bir anlaşmaya varmamışlarsa, hakem, İnsan Hakları Avrupa Mahkemesi Başkanı tarafından tayin edilir. Hakem, anlaşmazlığa Taraf olanların vatandaşı olamayacağı gibi, kanunî ikametgâhı da bu Tarafların ülkesinde bulunamaz ve bunlar tarafından istihdam edilmiş veya başka bir sıfatla bu olayla ilgilendirilmiş bir kimse olamaz.

5. — Yukarıdaki paragrafta belirtilen halde, İnsan Hakları Avrupa Mahkemesi Başkanı bu tayini yapmaktan çekinirse veya anlaşmazlığa Taraf olanlardan birinin vatandaşı ise, hakem, tayini yapmaktan çekinmeyen veya anlaşmazlığa Taraf olanlardan birinin vatandaşı olmayan Mahkemenin İkinci Başkanı veya en kıdemli üyesi tarafından tayin edilir.

6. — Anlaşmazlığın çözümlenmesi için Taraflar arasında özel bir uzlaşmaya veya yeter derecede kesin bir anlaşmaya varılamazsa, hakem, Devletler Hukukunun genel prensiplerini de gözönünde bulundurarak, bu sözleşme hükümlerine göre karar verir.

7. — Hakemin kararı bağlayıcıdır ve kesindir.

Madde : 72

1. — İlgili Akit Taraflardan her birinin mevzuatının özel uygulama şekilleri VII numaralı Ek'te belirtilir.

2. — İlgili Akit Taraflardan her biri, 81 nci maddenin 1 nci paragrafı gereğince, VII numaralı Ek'te yapılacak bütün değişiklikler hakkında bilgi verir. Bu bilgi, değişiklik eğer yeni bir mevzuatın kabulü sonucu yapılmışsa, mevzuatın yayımlandığı tarihten itibaren üç ay içinde, mevzuatın bu sözleşmenin onaylanması tarihinden önce yayınlanmış olması halinde ise onay tarihinde verilir.

Madde : 73

1. — 1. maddenin (b) bendinde, 3 ncü maddenin 1 nci paragrafında, 6 ncü maddenin 3 ncü paragrafında, 8 nci maddenin 4 ncü paragrafında, 9 ncü maddenin 2 nci paragrafında, 11 nci maddenin 3 ncü paragrafında ve 72 nci maddenin 1 nci paragrafında belirtilen Ek'ler ve bu Ek'lerde sonradan yapılacak değişiklikler bu Sözleşmenin ayrılmaz birer parçasıdır.

2. — 81 nci maddenin 2 nci paragrafının (d) bendi gereğince yapılan ihbar tarihinden itibaren üç ay içinde Akit Taraflardan veya Sözleşmeyi imza eden Devletlerden hiç biri Avrupa Konseyi Genel Sekreterine gönderdiği bir bildirme ile itirazda bulunmadığı takdirde, yukarıki paragrafta belirtilen Ek'lerde yapılan bütün değişiklikler kabul edilmiş sayılır.

3. — Genel Sekretere böyle bir itirazda bulunulması halinde, sorun Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi tarafından tesbit edilen usule göre çözümlenir.

BÖLÜM — V

Geçici ve Son Hükümler

Madde : 74

1. — Bu sözleşme, yürürlüğe girdiği tarihten önceki devre için ilgili Akit Taraf veya Akit Taraflar lehine hiçbir hak doğurmaz.

2. — Bu Sözleşmenin yürürlüğe girdiği tarihten önce Akit taraflardan birinin mevzuatına göre geçen bütün sigortalılık süreleriyle, gereken hallerde, çalışma, mesleki faaliyet veya ikamet süreleri bu Sözleşmeden doğan hakların tesbitinde nazara alınır.

3. — Bu maddenin 1 nci paragrafı hükmü saklı kalmak şartıyla, bir sigorta olayı bu Sözleşme yürürlüğe girdiği tarihten önce meydana gelmiş olsa dahi, bu Sözleşmeye göre, bu olay nedeniyle bir hak doğabilir.

4. — İlgili kimsenin milliyeti, veya yardımları yapmakla yükümlü kurumun bulunduğu ülkeden başka bir Akit Taraf ülkesinde ikamet etmiş olması nedeniyle yapılmıyan veya durdurulan yardım, daha önce tasfiye edilmiş olan haklar toptan ödeme yapılmasına yol açmış olmadıkça, bu kimsenin talebi üzerine, bu Sözleşmenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren yardım sağlanır veya durdurulan yardımın yeniden ödenmesine başlanır.

5. — Bu Sözleşmenin yürürlüğe girdiği tarihten önce kendilerine aylık veya gelir bağlanmış olan ilgili kimselerin hakları, istekleri üzerine, bu Sözleşme hükümleri de nazara alınarak, yeniden gözden geçirilir. Bu haklar re'sen de gözden geçirilebilir. Böyle bir gözden geçirme hiç bir suretle ilgili kimseye daha önce tanınmış olan hakların azaltılmasına yol açmaz.

6. — Bu maddenin 4 nci ve 5 nci paragrafında söz konusu olan talep, bu Sözleşmenin yürürlüğe girdiği tarihten başlayarak iki yıl içinde yapılmışsa, Sözleşme hükümlerine göre doğan hakların verilmesine bu tarihten itibaren başlanır ve herhangi bir Akit Tarafın mevzuatında yer alan hakkın zaman aşımı ile düşeceğine ilişkin hükümler ilgili kimselere karşı dermeyan edilemez.

7. — Bu maddenin 4 nci veya 5 nci paragrafında söz konusu edilen talep, bu Sözleşmenin yürürlüğe girdiği tarihten başlayan iki yıllık süre geçtikten sonra yapılmışsa, zaman aşımı nedeniyle veya başka nedenle düşmemiş olan hakların, ilgili Akit Tarafın mevzuatında daha elverişli hükümler yoksa, talep tarihinden itibaren ödenmesine başlanır.

Madde : 75

1. — Bu Sözleşme Avrupa Konseyi Üyesi Devletlerin imzasına açık bulundurulur. Sözleşme onaylanır veya kabul edilir. Onaylama veya kabul belgeleri Avrupa Konseyi Genel Sekreterine tevdi edilir.

2. — Bu Sözleşme, üçüncü onaylama veya kabul belgesinin tevdi edildiği ayı izleyen üçüncü ayın birinci günü yürürlüğe girer.

3. — Bu Sözleşmeyi sonradan onaylayan veya kabul eden mümzi Devlet için bu Sözleşme, bu Devletlerin onaylama veya kabul belgesini tevdi ettiği tarihten üç ay sonra yürürlüğe girer.

Madde : 76

Bu Sözleşmenin yürürlüğe girdiği tarihten başlamak üzere, ihtiyarlık, malûliyet ve ölüm halleri dışında kalan Sosyal Güvenlik Rejimleri Avrupa Ara Anlaşması ve buna ek Protokol ile ihtiyarlık, malûliyet ve ölüm hallerine müteallik Sosyal Güvenlik Rejimleri Avrupa Ara Anlaşması ve buna ek Protokol hükümleri Akit Taraflar arasındaki ilişkilerde uygulanmaz.

Madde : 77

1. — Bu Sözleşmenin yürürlüğe girdiği tarihten sonra Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi, Konsey üyesi olmayan herhangi bir Devleti bu Sözleşmeye katılmaya davet edebilir. Ancak bunun için Sözleşmeyi onaylayan veya kabul eden Konsey üyesi Devletlerin bu davet kararını oybirliğiyle almış olmaları şarttır.

2. — Katılma, katılma belgesinin Avrupa Konseyi Genel Sekreterine tevdiyle gerçekleşir ve tevdi edildiği tarihten üç ay sonra yürürlüğe girer.

Madde : 78

1. — Bu Sözleşme süresiz yürürlükte kalır.
2. — Akit Taraflardan herhangi biri, bu Sözleşme'yi, kendisi için yürürlüğe girdiği tarihten beş yıl sonra, Avrupa Konseyi Genel Sekreterine bir bildiri göndermek suretiyle, feshedebilir.
3. — Fesih, bu bildirinin Genel Sekreter tarafından alındığı tarihten altı ay sonra hüküm ifade eder.

Madde : 79

1. — Sözleşmenin feshedilmiş olması halinde, bu Sözleşme hükümlerine göre kazanılmış olan bütün haklar muhafaza edilir.
2. — Sözleşmenin feshinden önce geçen sürelerle ilgili olarak kazanılma yolunda olan haklar Sözleşmenin feshi nedeniyle düşmez; bu hakların sonradan ne suretle muhafaza edileceği anlaşma yolu ile böyle bir anlaşma bulunmaması halinde, ilgili kurumun uyguladığı mevzuata göre tespit edilir.

Madde : 80

1. — Bu Sözleşmenin uygulanması Avrupa Konseyi Üyesi Devletlerin imzasına açık bulundurulmuş Ek Anlaşma hükümlerine göre, düzenlenir.
2. — Akit Taraflar, veya bu Tarafların Anayasa hükümleri cevaz verdiği takdirde bunların yetkili makamları, bu Sözleşmenin uygulanması için gerekli diğer bütün tedbirleri alırlar.
3. — Onaylama veya kabul belgesinin tevdi tarihinden sonra olmamak üzere, Sözleşmeyi onaylayan veya kabul eden mümzi Devletlerden herhangi biri aynı zamanda Ek Anlaşmayı da ya onaylamak veya kabul etmek veyahut onaylama veya kabul bakımından bir ihtirazi kayıta bulunmadan imzalamak zorundadır.
4. — Bu Sözleşmeye katılan herhangi bir Devlet aynı zamanda Ek Anlaşmaya da katılmak zorundadır.
5. — Bu Sözleşmeyi fesheden herhangi bir Akit Taraf aynı zamanda Ek Anlaşmayı da feshetmek zorundadır.

Madde : 81

1. — 1 nci maddenin (b) ve (w) bentlerinde, 3 ncü maddenin 2 nci paragrafında, 6 ncü maddenin 5 nci paragrafında, 7 nci maddenin 2 nci paragrafında, 8 nci maddenin 5 nci paragrafında, 9 ncü maddenin 3 ncü ve 4 ncü paragraflarında, 11 nci maddenin 4 ncü paragrafında ve 72 nci maddenin 2 nci paragrafında söz konusu edilen bildirimler veya bildirgeler Avrupa Konseyi Genel Sekreterine gönderilir.
2. — Avrupa Konseyi Genel Sekreteri Akit taraflara, Mümzi Devletlere ve Milletlerarası Çalışma Bürosu Genel Müdürlüğüne, bir ay içinde,
  - (a) İmza işlemi ile birlikte onaylama, kabul veya katılma belgelerinin tevdi;
  - (b) 75 nci madde ile 77 nci madde hükümlerine göre bu Sözleşmenin yürürlüğe girdiği tarih;
  - (c) 78 nci maddenin 2 nci paragrafı hükmüne göre Sözleşmenin feshine ilişkin bildiri ile feshin yürürlüğe girdiği tarih;
  - (d) Bu maddenin 1 nci paragrafı hükümlerine göre alınan herhangi bir bildiri veya bildirge; Hakkında bilgi verir.
 Usulü dairesinde yetkili kılınmış olan aşağıda imza'ları bulunan kimseler, yukarıdaki hususları tasdik zımında, bu Sözleşmeyi imzalamışlardır.

Bu Sözleşme, 14 Aralık 1972 tarihinde Paris'te Fransızca ve İngilizce olarak ve, her iki metin aynı derecede geçerli olmak üzere, tek nüsha olarak düzenlenmiş olup bu nüsha Avrupa Konseyi arşivinde saklanır ve Genel Sekreter bunun tasdikli birer örneğini Sözleşmeyi imza eden Devletlerle sonradan katılan Devletlere gönderir.

EK - I

(1 nci maddenin (b) bendi)

Âkit Tarafların Ülkelerinin ve Vatandaşlarının Tanımlanması

Avusturya

Ülke : Avusturya ülkesi.

Vatandaşlar : Avusturya vatandaşlığını haiz kimseler.

Belçika

Ülke : Belçika ülkesi.

Vatandaşlar : Belçika vatandaşlığını haiz kimseler.

Kıbrıs

Ülke : Kıbrıs Cumhuriyeti ülkesi.

Vatandaşlar : Kıbrıs Cumhuriyeti vatandaşları.

Danimarka

Ülke : Faröe Adaları ve Groenland dışında kalan Danimarka ülkesi.

Vatandaşlar : Danimarka vatandaşlığını haiz kimseler.

Fransa

Ülke : Fransız Cumhuriyetinin Avrupa'da ve denizaşırı yerlerde mülkî taksimatın bulunduğu ülke (Guadeloupe, Güyan, Martinik ve Reunion).

Vatandaşlar : Fransız vatandaşlığını haiz kimseler.

Federal Almanya Cumhuriyeti

Ülke : Federal Almanya Cumhuriyeti için Temel Kanunun yürürlükte bulunduğu ülke.

Vatandaşlar : Federal Almanya Cumhuriyeti için Temel Kanunda tanımlanan Almanlar.

İzlanda

Ülke : İzlanda ülkesi.

Vatandaşlar : İzlanda vatandaşlığını haiz kimseler.

İrlanda

Ülke : İrlanda Hükümetinin hâkimiyetine tabi ülke.

Vatandaşlar ; İrlanda vatandaşlığını haiz kimseler.

İtalya

Ülke : İtalya ülkesi

Vatandaşlar : İtalyan vatandaşlığını haiz kimseler.

Lüksemburg

Ülke : Büyük Lüksemburg Dükalığının ülkesi.

Vatandaşlar : Lüksemburg vatandaşlığını haiz kimseler.

Malta

Ülke : Malta ülkesi ve Malta'ya tabi topraklar

Vatandaşlar : Malta vatandaşları

Hollanda

Ülke : Hollanda Krallığının Avrupa'daki ülkesi.

Vatandaşlar : Hollanda vatandaşlığını haiz kimseler.

Norveç

Ülke : Spitzberg, Jan Mayen ve Norveç'e tabi diğer toprakları da içine alan Norveç Krallığının ülkesi.

Vatandaşlar : Norveç vatandaşlığını haiz kimseler.

İsveç

Ülke : İsveç Krallığı ülkesi

Vatandaşlar : İsveç vatandaşlığını haiz kimseler.

İsviçre

Ülke : İsviçre Konfederasyonu ülkesi.

Vatandaşlar : İsviçre vatandaşlığını haiz kimseler.

Türkiye

Ülke : Türkiye ülkesi.

Vatandaşlar : Türk vatandaşlığını haiz kimseler.

Birleşik Krallık

Ülke : Milletlerarası ilişkilerinde Birleşik Krallığın sorumlu olduğu topraklar dışında kalan Man Adası, Jersey, Guernesey ve Alderney dahil Büyük Britanya ve Kuzey İrlanda Birleşik Krallığının ülkesi.

Vatandaşlar : Birleşik Krallık ve sömürgeleri vatandaşları.

EK - II

(3. maddenin 1. paragrafı)

Haklarında bu Sözleşmenin uygulandığı mevzuat ve rejimler

Bu Ek'in, belirli kanunların bir listesini ihtiva etmiş olması halinde, bu kanunları bir araya getiren, değiştiren, tamamlayan ve yürürlüğe koyan bütün kanunî mevzuatı da kapsamına aldığı kabul edilir.

Avusturya :

- (a) Hastalık sigortası (Hastalık, analık ve ölüm);
- (b) İşçilerin emeklilik sigortası;
- (c) Müstahdemlerin emeklilik sigortası;
- (d) Madencilerin emeklilik sigortası;
- (e) Kendi hesabına ticaret işleriyle meşgul olan kimselerin emeklilik sigortası;
- (f) Tarım ve orman işlerinde kendi hesabına çalışan kimselerin emeklilik sigortası;
- (g) Noterlerin sigortası;
- (h) İş kazalarıyla meslek hastalıkları sigortası;
- (i) İşsizlik sigortası;
- (j) Aile ödenekleri;

İle ilgili mevzuat.

Belçika :

- (a) Hastalık ve malûllük sigortası (Hastalık, analık, malûllük ve ölüm);
- (i) İşçiler hakkında uygulanan sigorta rejimleri (işçiler, müstahdemler, maden işçileri ve kamu sektöründe çalışanlar);
- (ii) Ticaret gemilerinde çalışan gemi adamları hakkında uygulanan sigorta rejimleri;
- (iii) Kendi hesabına çalışanlar hakkında uygulanan sigorta rejimleri (Hastalık sigortası);
- (b) Emekli ve ölüm aylıkları :
- (i) İşçiler hakkında uygulanan sigorta rejimleri (işçiler, müstahdemler, maden işçileri, ticaret gemilerinde çalışan gemi adamları);
- (ii) Kendi hesabına çalışanlar hakkında uygulanan sigorta rejimi;
- (c) İş kazaları sonucu meydana gelen zararların tazmini;
- (i) Genel olarak işçiler hakkında uygulanan sigorta rejimi;
- (ii) Gemi adamları hakkında uygulanan sigorta rejimi;
- (d) Meslek hastalıkları sonucu meydana gelen zararların tazmini;
- (e) Elinde olmayarak işsiz kalanlara yapılan yardımların organizasyonu;
- (f) İlgili mevzuata göre yapılan doğum yardımları dışında kalan ve işçilere, işverenlere ve işçilerden gayri kimselere yapılan aile ödenekleri yardımları;

İle ilgili mevzuat.

Kıbrıs :

- (a) Sosyal sigorta (Hastalık, işsizlik, analık, dul, yetim, yaşlılık ve ölüm; iş kazalarıyla meslek hastalıkları halinde ücretsiz yapılan sağlık yardımları ile para yardımları);
- (b) Pnömkonyosun sebep olduğu zararların tazmini (Pnömkonyosun sebep olduğu meslek hastalığı veya ölüm nedeniyle yapılan para yardımları);

İle ilgili mevzuat.

Danimarka :

- Millî Hastalık Sigortasına ilişkin 10 Haziran 1960 tarihli ve 239 sayılı Kanun (Hastalık ve analık)
- Yaşlılık aylıklarına ilişkin 4 Haziran 1965 tarihli ve 218 sayılı Kanun,

Malullük aylıklarına ilişkin 4 Haziran 1965 tarihli ve 219 sayılı Kanun.

Dul aylıklarıyla dullara yapılan sosyal yardımlara ilişkin 13 Mart 1959 tarihli ve 70 sayılı Kanun (Kısım : 1).

İş pazarı ek aylık tahsisine ilişkin 7 Mart 1964 tarihli ve 46 sayılı Kanun.

18 Ağustos 1964 tarihli ve 259 sayılı iş kazaları sigortası Kanunu.

22 Şubat 1967 tarihli ve 40 sayılı işsizlik sigortası Kanunu

Aile ödenekleri ve diğer aile yardımlarına ilişkin (1 nci ve 3 ncü kısımlar) 3 Haziran 1967 tarihli ve 236 sayılı Kanun.

Fransa :

(a) Sosyal güvenlik genel organizasyonu ve sosyal güvenlik anlaşmazlıkları;

(b) Tarım işlerinden gayri işlerde çalışan sigortalılar hakkında uygulanan sosyal sigorta rejimlerine ilişkin genel hükümler (hastalık, analık, malullük, yaşlılık ve ölüm);

(c) Tarım işlerinde çalışan sigortalılar hakkında uygulanan sosyal sigorta rejimlerine ilişkin genel hükümler (Hastalık, analık, malullük, yaşlılık ve ölüm);

(d) İş kazalarıyla meslek hastalıklarının önlenmesi ve bunların sebep olduğu zararların tazmini;

(e) Analık ödeneği dışında kalan aile yardımları;

(f) Yaşlı işçilere ve analara verilen ödenekler;

(g) Çiftçilerin hastalık, analık ve malullük sigortası;

(h) Tarım işlerinden gayri işlerde kendi hesabına çalışanların hastalık ve analık sigortası;

(i) İşçilerden gayri kimselere primli ve primsiz yaşlılık sigortasından sağlanan ödenekler;

(j) Özel ödenek;

(k) «Millî Dayanışma Fonu» nda sağlanan ek ödenekler;

(l) İşlerinden olan işçilere garanti edilen gelir (kamu yardım ödenekleri);

(m) Aşağıda listesi çıkarılan işler ve müesseseler hakkında uygulanan özel rejimler, özel bir rejim kapsamı dışında kalan ve tarımdan gayri işlerde çalışan işçilerle tarım işlerinde çalışan işçiler hakkında uygulanan genel rejimlere ilişkin yukarıda belirtilen mevzuat kapsamına giren sigorta olayları ile ilgili olduğu derecede;

— Gemi adamlarının sigortasına tabi olmayı gerektiren işler;

— Maden işleri veya benzeri işler yapan müesseseler;

— Fransız millî demiryolları ortaklığı;

— Genel önemi tali derecede olan ancak mahallî önem taşıyan demiryollarıyla tramvaylar;

— Paris otonom Seyrüsefer Örgütü;

— Elektrik ve havagazı üreten, nakleden ve dağıtan müesseseler;

— Genel su işleri ortaklığı;

— Fransız Bankası, Fransa Emlâk Kredi Bankası;

— Opera, Komik Opera, Fransız Komedi Tiyatrosu;

— Noterler ve benzeri örgütler;

İle ilgili mevzuat.

Federal Almanya Cumhuriyeti :

(a) Hastalık sigortası (Hastalık, analık ve ölüm);

(b) Çalışan anaların korunması, gebelik sırasında ve çocuk doğduktan sonra hastalık sigortası kurumları tarafından sağlanan sağlık yardımları ve para yardımları ile ilgili olduğu derecede;

(c) İşçilerin ve zanaatçıların emeklilik sigortası;

(d) Müstahdemlerin emeklilik sigortası;

(e) Madencilerin emeklilik sigortası, Saar'da demir ve çelik sanayiinde çalışanların emeklilik sigortası ve yaşlı çiftçilerin emeklilik sigortası;

(f) Kaza sigortası;

(g) İşsizlik sigortası ve işsizlik yardımları;

(h) Aile ödenekleri;

İle ilgili mevzuat.

İzlanda :

30 Nisan 1963 tarihli ve 40 sayılı Sosyal Güvenlik Kanunu.

11 Haziran 1938 tarihli ve 86 sayılı Ebelerin Emeklilik Sigortası Kanunu.

Hemşirelerin Emeklilik Sigortasına ilişkin 2 Eylül 1955 tarihli ve 65 sayılı Kanun.

Balıkçılarla ticaret gemilerinde çalışan gemi adamlarının Emeklilik Sigortasına ilişkin 28 Nisan 1962 tarihli ve 78 sayılı Kanun,

7 Nisan 1956 tarihli ve 29 sayılı İşsizlik Sigortası Kanunu.

İrlanda :

(a) Maiullük (hastalık ve malullük), analık yardımları ve ölüm ödenekleri;

(b) Yaşlılık, emeklilik, dul ve yetim aylıkları;

(c) İşsizlik sigortası yardımları ile işsizlik sosyal yardımları;

(d) İş kazalarıyla meslek hastalıkları halinde yapılan yardımlar;

(e) Aile ödenekleri;

İle ilgili mevzuat.

İtalya :

(a) Hastalık sigortası (hastalık, analık ve ölüm);

(b) Tüberküloz sigortası;

(c) Çalışan annelerin fizik ve ekonomik bakımdan, sosyal sigorta kurumları tarafından sağlanan yardımlarla ilgili olduğu derecede korunması;

(d) Malullük, yaşlılık ve ölüm sigortası;

(e) İş kazalarıyla meslek hastalıkları sigortası;

(f) İradesi dışında işsiz kalan kimselerin sigortası;

(g) Aile ödenekleri;

(h) Belirli işçi sınıfları için kurulan özel sosyal sigorta rejimleri, yukarıda belirtilen mevzuat kapsamına giren sigorta olayları ve bunlar için yapılan yardımlarla ilgili olduğu derecede;

İle ilgili mevzuat.

Lüksemburg :

(a) Hastalık sigortası (hastalık, analık ve ölüm);

— İşçilerin sigortası, müstahdemlerin sigortası, Devlet memurlarıyla benzerlerinin sigortası ve kendi hesabına çalışanların sigortası;

(b) Emeklilik sigortası (malullük, yaşlılık ve ölüm);

— İşçilerin sigortası, müstahdemlerin sigortası (kendi hesabına çalışan fikir işçileri dahil) zanaatçıların sigortası, ticaret, sanayi ve tarımda kendi hesabına çalışanların sigortası;

(c) Madenlerde ve metal işlerinde çalışan işçilerle madenlerde yer altında çalışan teknisyenler ve profesyonel ehliyetli şoförlerin ek emeklilik sigortası;

(d) İşkazalarıyla meslek hastalıkları sigortası;

(e) İşsizlik yardımları;

(f) Doğum yardımları dışında kalan aile yardımları;

İle ilgili mevzuat.

Malta

1956 tarihli Millî Sigorta Kanunu (hastalık, işsizlik, malullük, yaşlılık, ölüm ve işkazalarıyla meslek hastalıkları).

Hollanda

(a) Hastalık ve analık yardımları;

(b) İşgöremezlik yardımları (malullük, işkazaları ve meslek hastalıkları);

(c) Yaşlılık yardımları;

(d) Ölüm yardımları;

(e) İşsizlik yardımları;

- (f) Aile ödenekleri;
İle ilgili mevzuat.

Norveç

Sigorta aylıklarının ve yardımlarının koordinasyonu ve entegrasyonu hakkındaki 6 Temmuz 1957 tarihli Kanun.

17 Haziran 1966 tarihli Millî Sigorta Kanunu (Hastalık ve analık, işsizlik; işkazalarıyla meslek hastalıkları, malullük, yaşlılık ve ölüm).

27 Haziran 1947 tarihli İstihdam Kanunu, Kısım V.

Gemiadamlarının Emeklilik Sigortasına ilişkin 3 Aralık 1948 tarihli Kanun.

Orman İşçilerinin Emeklilik Sigortasına ilişkin 3 Aralık 1951 tarihli Kanun.

Eczacıların Emeklilik Sigortasına ilişkin 26 Haziran 1953 tarihli Kanun.

Balıkçıların Emeklilik Sigortasına ilişkin 28 Haziran 1957 tarihli Kanun.

Hemşirelerin Emeklilik Sigortasına ilişkin 22 Haziran 1962 tarihli Kanun.

12 Aralık 1958 tarihli İşkazalarıyla Meslek Hastalıkları Kanunu.

24 Ekim 1946 tarihli Aile Ödenekleri Kanunu.

İsveç

25 Mayıs 1962 tarihli ve 381 sayılı Millî Sigorta Kanunu ve 25 Mayıs 1962 tarihli ve 382 sayılı Millî Sigorta Kanununun Uygulanmasına ilişkin Kanun.

14 Mayıs 1954 tarihli ve 243 sayılı İşkazalarıyla Meslek Hastalıkları Kanunu.

Kabul edilmiş İşsizlik Sigortası Sandıklarına ilişkin 14 Aralık 1956 tarihli ve 629 sayılı Kararname.

26 Temmuz 1947 tarihli ve 529 sayılı Genel Aile Ödenekleri Kanunu.

İsviçre

(a) Hastalık sigortası, tüberküloz sigortası ve analık yardımları dahil;

(b) Malûllük sigortası;

(c) Yaşlılık ve ölüm sigortası;

(d) Meslekî olan ve meslekî olmayan kazalarla meslek hastalıklarına karşı mecburî sigorta;

(e) İşsizlik sigortası;

(f) Tarım işçileriyle küçük çiftçilerin aile yardımları sigortası;

İle ilgili mevzuat.

Türkiye

(a) İşçilerin sosyal sigortası (hastalık, analık, malûllük, yaşlılık, ölüm, işkazalarıyla meslek hastalıkları);

(b) Kendi hesabına çalışanların ve serbest meslek erbabının sigortası (malûllük, yaşlılık ve ölüm);

İle ilgili mevzuat.

Birleşik Krallık

(a) Millî sağlık hizmetleri;

(b) Millî sigorta (işsizlik, hastalık, analık halinde yapılan para yardımları ile dul, yetim, emekli ve ölüm yardımları);

(c) İşkazalarıyla meslek hastalıkları sigortası;

(d) Aile ödenekleri;

(e) Jersey'de oturanların sigortası;

(f) Sosyal Sigorta (Guermesey);

EK — III

(6 ncı maddenin 3 ncü paragrafı)

5 nci madde hükümlerine bakılmaksızın yürürlükte bulunan hükümler :

I. ÇOK TARAFLI SÖZLEŞMELER

1. — Ren Nehri gemicilerinin sosyal güvenliğine ilişkin 27 Temmuz 1950 tarihli Anlaşma ile değişik 13 Şubat 1961 tarihli Anlaşmanın yürürlükte bulunan hükümleri.
2. — Danimarka, Finlandiya, İzlanda, İsveç ve Norveç arasında 15 Eylül 1955 tarihinde imzalanmış olan Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin sonradan değiştirilen hükümleriyle bu sözleşmeye ekli Protokol ve bu Sözleşmeye ek Anlaşma hükümleri.
3. — Milletlerarası nakliyat işçilerinin sosyal güvenliğine ilişkin 9 Temmuz 1956 tarihli Avrupa Sözleşmesinin hükümleri.

II. İKİ TARAFLI SÖZLEŞMELER

Genel mülahazalar :

1. — İşsizlik sigortasına ilişkin ek anlaşmalar veya özel sözleşmeler hükümlerinin genel sözleşmelere atıfta bulunduğu ölçüde bu atıflar bu sözleşmenin muadil hükümlerine yapılan atıfların yerine geçer, meğer ki genel sözleşmenin anılan hükümleri bu Ek'te zikredilmiş olsun.
2. — Bu Ek'te bazı hükümleri söz konusu edilen bir sosyal güvenlik sözleşmesinde belirtilen yorum veya fesih kayıtları, anılan hükümler bakımından, yürürlükte kalır.
3. — Kare parantez içinde yer alan Sosyal Güvenlik Sözleşmeleri, bu Sözleşmenin imzaya açıldığı tarihte yürürlükte değildirler.

Avusturya - Federal Almanya Cumhuriyeti :

- 22 Aralık 1966 tarihli Sosyal Güvenlik Sözleşmesi.
- 19 Mayıs 1951 tarihli İşsizlik Sigortası Sözleşmesi.
- 19 Mayıs 1951 tarihli işsizlik sigortası sözleşmesine ek 23 Kasım 1951 tarihli Protokol.
- 31 Ekim 1953 tarihli ikinci İşsizlik Sigortası Sözleşmesi.

Avusturya - Fransa :

- 28 Mayıs 1971 tarihli Sosyal Güvenlik Sözleşmesi.

Avusturya - İtalya :

- 30 Aralık 1950 tarihli Sosyal Güvenlik Sözleşmesi.

Avusturya - Lüksemburg :

- 21 Aralık 1971 tarihli Sosyal Güvenlik Sözleşmesi.
- 21 Aralık 1971 tarihli Sosyal Güvenlik Sözleşmesine ek.
- 16 Mayıs 1973 tarihli ek Sözleşme.

Avusturya - İsviçre :

- 15 Kasım 1967 tarihli Sosyal Güvenlik Sözleşmesi.

Avusturya - Türkiye

- 12 Ekim 1966 tarihli Sosyal Güvenlik Sözleşmesi.

Avusturya - Birleşik Krallık :

- 18 Haziran 1971 tarihli Sosyal Güvenlik Sözleşmesi.

Belçika - İsviçre :

- 17 Haziran 1952 tarihli Sosyal Sigorta Sözleşmesi (halen gözden geçirilmektedir.) 19 Eylül 1971 tarihli Sosyal Güvenlik Sözleşmesi tasarısı.

Belçika - Türkiye :

4 Temmuz 1966 tarihli genel Sosyal Güvenlik Sözleşmesi.

Belçika - Birleşik Krallık :

20 Mayıs 1957 tarihli Sosyal Güvenlik Sözleşmesi.

Kıbrıs - Birleşik Krallık :

6 Ekim 1969 tarihli Sosyal Güvenlik Sözleşmesi.

Danimarka - Fransa :

30 Haziran 1951 tarihli genel sosyal güvenlik sözleşmesi.

Danimarka - Federal Almanya Cumhuriyeti :

14 Ağustos 1953 tarihli Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin 3 ncü maddesinin 4 ncü paragrafı ile 10 ncu maddesi,

14 Ağustos 1953 tarihli Sosyal Güvenlik Sözleşmesine ek 14 Ağustos 1953 tarihli nihai protokolün 15 nci maddesi,

14 Ağustos 1953 tarihli Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin uygulanmasına ilişkin 14 Ağustos 1953 tarihli idari anlaşma.

1 Ağustos 1959 tarihli İşsizlik Sigortası Sözleşmesinin 3 ncü maddesinin 4 ncü paragrafının 2 nci cümlesi; 5 nci maddesinin 6 ncı paragrafı; 8 nci maddesinin 3 ncü paragrafı ve 10 ncu maddesi.

1 Ağustos 1959 tarihli İşsizlik Sigortası Sözleşmesinin eki.

1 Ağustos 1959 tarihli nihai protokolün 4, 5 ve 6 ncı maddeleri.

Danimarka - İsviçre :

21 Mayıs 1954 tarihli Sosyal Sigorta Sözleşmesi.

15 Kasım 1962 yılında sonuçlanan 21 Mayıs 1954 tarihli Sosyal Sigorta Sözleşmesine ek sözleşme.

Danimarka - Birleşik Krallık :

27 Ağustos 1959 tarihli Sosyal Güvenlik Sözleşmesi.

Fransa - Norveç :

30 Eylül 1954 tarihli Genel Sosyal Güvenlik Sözleşmesi.

Fransa - İsviçre :

9 Temmuz 1949 tarihli Yaşlılık ve Ölüm Sigortası Sözleşmesi ve eki protokoller.

Her iki ülkede işsiz kalan işçilere karşılıklı sosyal yardım yapılmasına ilişkin 9 Haziran 1933 tarihli anlaşma.

Fransa - Türkiye :

20 Ocak 1972 tarihli Sosyal Güvenlik Sözleşmesi.

Fransa - Birleşik Krallık :

10 Temmuz 1956 tarihli Genel Sosyal Güvenlik Sözleşmesi (ve sağlık hizmetleri ile ilgili özel protokol).

25 Şubat 1965 tarihli nota teatisi (mevsimlik tarım işlerinde çalışmak üzere Jersey'den Fransa'ya veya Fransa'dan Jersey'e giden kimselere aile ödenekleri verilmesi hakkında).

19 Kasım 1965 tarihli nota teatisi (mevsimlik tarım işlerinde çalışmak üzere Guernesey'den Fransa'ya veya Fransa'dan Guernesey'e giden kimselere aile ödeneği verilmesi hakkında).

10 Temmuz 1956 tarihli sözleşmenin Jersey'e teşmiline ilişkin 19 Mayıs 1959 tarihli nota teatisi.

10 Temmuz 1956 tarihli sözleşmenin Guernesey, Alderney, Herm ve Jethau'ya teşmiline ilişkin 19 Kasım 1965 tarihli nota teatisi.

Fransa'da çalışan İngiliz öğretmenlerinin sosyal sigorta durumlarının iyileştirilmesine ilişkin 27/30 Temmuz 1970 tarihli nota teatisi.

Federal Almanya Cumhuriyeti - Norveç :

Sosyal yardımların karşılıklı ödenmesine ilişkin 2/6 Eylül 1965 tarihli anlaşma.

Federal Almanya Cumhuriyeti - İsviçre :

25 Şubat 1964 tarihli Sosyal Güvenlik Sözleşmesi.

24 Aralık 1962 tarihinde sonuçlanan 24 Ekim 1950 tarihli Sosyal Güvenlik Sözleşmesine ek sözleşme.

Hudut bölgesindeki işçilerin İşsizlik Sigortasına ilişkin Almanya ile İsviçre arasında akdedilen 4 Şubat 1928 tarihli sözleşme.

Federal Almanya Cumhuriyeti - Türkiye :

30 Nisan 1964 tarihli Sosyal Güvenlik Sözleşmesi.

30 Nisan 1964 tarihli Sosyal Güvenlik sözleşmesinin değiştirilmesine dair 28 Mayıs 1969 tarihli ek sözleşme.

Federal Almanya Cumhuriyeti - Birleşik Krallık :

20 Nisan 1960 tarihli Sosyal Güvenlik Sözleşmesi.

Sağlık yardımlarına ilişkin 20 Nisan 1960 tarihli protokol.

20 Nisan 1960 tarihli İşsizlik Sigortası Sözleşmesi.

İrlanda - Birleşik Krallık :

29 Mart 1960 tarihli Sosyal Güvenlik Sözleşmesi.

Sosyal Refah Bakanlığı ile Kuzey İrlanda Çalışma ve Millî Sigorta Bakanlığı arasında akdedilen 22 Temmuz 1964 tarihli Sosyal Sigorta ve İş kazalarıyla Meslek Hastalıkları Sigortası Sözleşmesi.

28 Şubat 1966 tarihli Sosyal Güvenlik Sözleşmesi.

3 Ekim 1968 tarihli Sosyal Güvenlik Sözleşmesi.

14 Eylül 1971 tarihli Sosyal Güvenlik Sözleşmesi.

İtalya - İsviçre :

14 Aralık 1962 tarihli Sosyal Güvenlik Sözleşmesi.

18 Aralık 1963 tarihinde sonuçlanan 14 Aralık 1962 tarihli Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin uygulanmasına ilişkin ek anlaşma.

4 Temmuz 1969 tarihinde sonuçlanan 14 Aralık 1962 tarihli Sosyal Güvenlik Sözleşmesine ek anlaşma.

İtalya - Birleşik Krallık :

28 Kasım 1951 tarihli Sosyal Sigorta Sözleşmesi.

Lüksemburg - İsviçre :

3 Haziran 1967 tarihli Sosyal Güvenlik Sözleşmesi, 18 ilâ 21 nci maddeler hariç.

Lüksemburg - Birleşik Krallık :

13 Ekim 1953 tarihli Sosyal Güvenlik Sözleşmesi.

Malta - Birleşik Krallık :

26 Ekim 1956 tarihli Sosyal Güvenlik Sözleşmesi.

21 Mart 1958 tarihli Sosyal Güvenlik Sözleşmesi.

Hollanda - İsviçre :

27 Mayıs 1970 tarihli Sosyal Güvenlik Sözleşmesi.

Hollanda - Türkiye :

5 Nisan 1966 tarihli Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin III ncü Bölümü.

Hollanda - Birleşik Krallık :

11 Ağustos 1954 tarihli Sosyal Güvenlik Sözleşmesi.

Sağlık yardımlarına ilişkin 11 Ağustos 1954 tarihli protokol.

Norveç - Birleşik Krallık :

25 Temmuz 1957 tarihli Sosyal Güvenlik Sözleşmesi.

İsveç - İsviçre :

17 Aralık 1954 tarihli Sosyal Sigorta Sözleşmesi.

İsveç - Birleşik Krallık :

9 Haziran 1956 tarihli Sosyal Güvenlik Sözleşmesi.

İsviçre - Türkiye :

1 Mayıs 1969 tarihli Sosyal Güvenlik Sözleşmesi.

İsviçre - Birleşik Krallık :

21 Şubat 1968 tarihli Sosyal Güvenlik Sözleşmesi.

Türkiye - Birleşik Krallık :

9 Eylül 1959 tarihli Sosyal Sigorta Sözleşmesi.

EK — IV

(8 nci maddenin 4 ncü paragrafı)

8 nci maddenin 2 nci veya 3 ncü paragrafının uygulandığı yardımlar

Danimarka :

8 nci maddenin 2 nci paragrafının (a) bendi :

Analık :

— Aile ödenekleriyle diğer aile yardımlarına ilişkin 3 Haziran 1967 tarihli ve 236 sayılı Kanununun 3 ncü bölümü hükümlerine göre sağlanan analık yardımları.

8 nci maddenin 2 nci paragrafının (b) bendi ile 3 ncü paragrafının (a) bendi :

Malûllük :

— Malûllük aylıklarına ilişkin 4 Haziran 1965 tarihli ve 219 sayılı Kanunla sağlanan yardımlar.

Ölüm :

— Dul aylıkları ile dul yardımlarına ilişkin 13 Mart 1959 tarihli ve 70 sayılı Kanunla sağlanan yardımlar.

8 nci maddenin 2 nci paragrafının (e) bendi ve 3 ncü paragrafının (b) bendi :

Yaşlılık :

— 4 Haziran 1965 tarihli ve 218 sayılı Yaşlılık Aylıkları Kanunu ile sağlanan yardımlar.

Federal Almanya Cumhuriyeti :

8 nci maddenin 2 nci paragrafının (a) bendi :

İşsizlik :

— İşsizlik yardımı rejimine göre sağlanan yardımlar.

İzlanda :

8 nci maddenin 2 nci paragrafının (a) bendi :

Analık :

— 30 Nisan 1963 tarihli ve 40 sayılı Sosyal Güvenlik Kanununun 18 nci maddesine göre sağlanan doğum ödenekleri.

8 nci maddenin 2 nci paragrafının (b) bendi ve 3 ncü paragrafının (a) bendi :

Malullük :

— 30 Nisan 1963 tarihli ve 40 sayılı Sosyal Güvenlik Kanununun II - B Bölümü hükümlerine göre sağlanan malullük yardımları.

Ölüm :

— 30 Nisan 1963 tarihli ve 40 sayılı Sosyal Güvenlik Kanununun II - B Bölümü hükümlerine göre sağlanan ölüm yardımları.

8 nci maddenin 2 nci paragrafının (c) bendi ve 3 ncü paragrafının (b) bendi :

Yaşlılık :

— 30 Nisan 1963 tarihli ve 40 sayılı Sosyal Güvenlik Kanununun II - B Bölümü hükümlerine göre sağlanan yaşlılık yardımları.

Norveç :

8 nci maddenin 2 nci paragrafının (a) bendi :

Analık :

— 17 Haziran 1966 tarihli Hastalık Sigortası Kanununun 3 ncü kısmının 13 ncü maddesinin 3 ncü paragrafı gereğince sağlanan analık ödenekleri.

— 17 Haziran 1966 tarihli Millî Sigorta Kanununun 12 nci kısmının 2 nci ve 3 ncü maddeleri gereğince evlenmemiş annelere yapılan toptan ödemeler, sosyal yardımlar ve eğitim yardımları.

İşsizlik :

— 17 Haziran 1966 tarihli Millî Sigorta Kanununun 4 ncü kısmının 1 nci maddesinin (a), (c), (d) ve (e) bentleri gereğince sağlanan çeşitli sosyal yardımlar.

İsveç :

8 nci maddenin 2 nci paragrafının (a) bendi :

Analık :

— 25 Mayıs 1962 tarihli ve 381 sayılı Millî Sigorta Kanunu gereğince sağlanan analık ödenekleri.

8 nci maddenin 2 nci paragrafının (b) bendi ile 3 ncü paragrafın (a) bendi :

Malullük :

— 25 Mayıs 1962 tarihli ve 381 sayılı Millî Sigorta Kanunu ile bu Kanunun uygulanmasına ilişkin 25 Mayıs 1962 tarihli ve 382 sayılı Kanun gereğince sağlanan Millî aylıklar.

Ölüm :

— 25 Mayıs 1962 tarihli ve 381 sayılı Millî Sigorta Kanunu ile bu Kanunun uygulanmasına ilişkin 25 Mayıs 1962 tarihli ve 382 sayılı Kanun gereğince sağlanan Millî aylıklar.

8 nci maddenin 2 nci paragrafının (c) bendi ile 3 ncü paragrafının (b) bendi :

Yaşlılık :

— 25 Mayıs 1962 tarihli ve 381 sayılı Millî Sigorta Kanunu ile bu Kanunun uygulanmasına ilişkin 25 Mayıs 1962 tarihli ve 382 sayılı Kanun gereğince sağlanan Millî aylıklar.

EK — V

(9 ncu maddenin 2 nci ve 3 ncü paragrafları)

Uygulanması bütün Akit Tarafların Vatandaşlarına teşmil edilen hükümler

I. 9 ncu maddenin 2 nci paragrafı

Avusturya - Lüksemburg :

21 Aralık 1971 tarihli Sosyal Güvenlik Sözleşmesi.

21 Aralık 1971 tarihli Sosyal Güvenlik Sözleşmesine ek 16 Mayıs 1973 tarihli sözleşme.

Avusturya - Türkiye :

12 Ekim 1966 tarihli Sosyal Güvenlik Sözleşmesi.

Kıbrıs - Birleşik Krallık :

6 Ekim 1969 tarihli Sosyal Güvenlik Sözleşmesi.

Federal Almanya Cumhuriyeti - Türkiye :

30 Nisan 1964 tarihli Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin 4 ncü maddesinin 1 nci paragrafı ile 8 nci maddesi dışında kalan hükümleri.

Federal Almanya Cumhuriyeti - Birleşik Krallık :

20 Nisan 1960 tarihli Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin 3 ncü maddesinin 1 nci paragrafı ile 7 nci maddesinin 2, 3 ve 4 ncü paragrafları dışında kalan hükümleri.

Sağlık yardımlarına ilişkin 20 Nisan 1960 tarihli protokol.

20 Nisan 1960 tarihli İşsizlik Sigortası Sözleşmesinin 3 ncü maddesiyle 5 nci maddesinin 2, 3 ve 4 ncü paragrafları dışında kalan hükümleri.

İrlanda - Birleşik Krallık :

29 Mart 1960 tarihli Sosyal Güvenlik Sözleşmesi.

Sosyal Refah Bakanlığı ile Kuzey İrlanda Çalışma ve Millî Sigorta Bakanlığı arasında akdedilen Sosyal Sigorta ve İşkazalarıyla Meslek Hastalıkları Sigortasına ilişkin 22 Temmuz 1964 tarihli sözleşme.

28 Şubat 1966 tarihli Sosyal Güvenlik Sözleşmesi.

3 Ekim 1968 tarihli Sosyal Güvenlik Sözleşmesi.

14 Eylül 1971 tarihli Sosyal Güvenlik Sözleşmesi.

Malta - Birleşik Krallık :

26 Ekim 1956 tarihli Sosyal Güvenlik Sözleşmesi.

21 Mart 1958 tarihli Sosyal Güvenlik Sözleşmesi.

Hollanda - Türkiye :

5 Nisan 1966 tarihli Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin III ncü bölümü.

Hollanda - Birleşik Krallık :

11 Ağustos 1954 tarihli Sosyal Güvenlik Sözleşmesi.

Sağlık yardımlarına ilişkin 11 Ağustos 1954 tarihli protokol.

II. 9 ncu maddenin 3 ncü paragrafı

yok.

EK VI

(11 nci maddenin 3 ncü paragrafı)

11 nci maddenin 1 nci veya 2 nci paragrafı hükümlerinin uygulanmadığı yardımlar**Avusturya**

11 nci maddenin 3 ncü paragrafının (b) bendi :

— 11 nci maddenin 1 nci paragrafı hükümleri emeklilik sigortasından yapılan tazmin mahiyetindeki ek ödemeler hakkında uygulanmaz.

Belçika

11 nci maddenin 3 ncü paragrafının (c) bendi :

— İşçilerin ve müstahdemlerin emeklilik rejimine göre, 1 Ocak 1962 tarihinden önce yürürlükte bulunan hükümler esas alınmak suretiyle, 1945 yılından önce geçen ve fiilî sigortalılık süresi olmayan yıllara tekabül eden kısım için bağlanan emeklilik ve ölüm aylıkları.

Danimarka

11 nci maddenin 3 ncü paragrafının (b) bendi :

— 4 Haziran 1965 tarihli ve 219 sayılı Malullük Sigortası Kanununun 15 nci maddesine göre sağlanan malullük yardımları.

11 nci maddenin 3 ncü paragrafının (d) bendi :

— 4 Haziran 1965 tarihli ve 219 sayılı Malullük Sigortası Kanununun 11 nci maddesi ile 4 Haziran 1965 tarihli ve 218 sayılı Yaşlılık Sigortası Kanununun 10 ncu maddesi ve 4 Haziran 1964 tarihli ve 194 sayılı Kanunla değiştirilen Dul Aylıklarıyla Dullara Yapılan Sosyal Yardımlara ilişkin 13 Mart 1959 tarihli ve 70 sayılı Kanunun 3 ncü maddesinin 4 ncü paragrafı hükümlerine göre sağlanan ek aylıklar.

Fransa

11 nci maddenin 3 ncü paragrafının (b) bendi :

— Özel ödenekler.

11 nci maddenin 3 ncü paragrafının (c) bendi :

— İşçilerden gayri kimselere verilen primsiz yaşlılık ödenekleri.

11 nci maddenin 3 ncü paragrafının (d) bendi :

— «Millî Dayanışma Fonu»ndan verilen ek ödenekler.

İzlanda

11 nci maddenin 2 ncü paragrafının (d) bendi :

— 30 Nisan 1963 tarihli ve 40 sayılı Sosyal Güvenlik Kanununun 21 nci maddesi gereğince sağlanan yaşlılık ve malullük aylıklarına ek aylıklar.

İrlanda

11 nci maddenin 3 ncü paragrafının (b) bendi :

— Kocaları tarafından terkedilen eşlere primsiz sigortadan ödenen yaşlılık, dul ve yetim aylıkları ile verilen ödenekler.

Lüksemburg

11 nci maddenin 3 ncü paragrafının (b) bendi :

— Müstahdemlerin emeklilik sigortasının henüz yürürlüğe girmediği devredeki çalışma sürelerine tekabül eden kısmı için sağlanan yaşlılık, malullük ve ölüm aylıkları.

Norveç

11 nci maddenin 3 ncü paragrafının (b) bendi :

— 17 Haziran 1966 tarihli Millî Sigorta Kanununun 5 nci maddesinin 5 nci paragrafı, 7 nci maddesinin 5 nci paragrafı, 8 nci maddesinin 4 ncü paragrafı ve 10 ncu maddesinin 4, 5, 6 ve 11 nci paragrafları gereğince sağlanan yardımlara ek geçici yardımlar.

11 nci maddenin 3 ncü paragrafının (d) bendi :

— 17 Haziran 1966 tarihli Millî Sigorta Kanununun 8 nci maddesinin 2 nci paragrafı gereğince sağlanan temel yardımlar ve sosyal yardım ödenekleri.

— 17 Haziran 1966 tarihli Millî Sigorta Kanununun 10 ncu maddesinin 2 nci paragrafı gereğince hak sahiplerine sağlanan sosyal yardım ödenekleri.

— 17 Haziran 1966 tarihli Millî Sigorta Kanununun 12 nci maddesinin 3 ncü paragrafı gereğince evlenmemiş anneler için sağlanan sosyal yardım ödenekleriyle geçici ödenekler.

İsveç

11 nci maddenin 3 ncü paragrafının (a) bendi :

— 25 Mayıs 1962 tarihli ve 381 sayılı Millî Sigorta Kanununun 9 ncu bölümünün 3 ncü maddesinin birinci paragrafı gereğince sağlanan yardımlar.

11 nci maddenin 3 ncü paragrafının (c) bendi :

— 25 Mayıs 1962 tarihli ve 381 sayılı Millî Sigorta Kanununun 15 nci bölümü ile Millî Sigorta Kanununun uygulanmasına ilişkin 25 Mayıs 1962 tarihli ve 382 sayılı Kanun gereğince sağlanan ek aylıklar.

— Millî Sigorta Kanununun uygulanmasına ilişkin 25 Mayıs 1962 tarihli ve 382 sayılı Kanunun 16 ncı maddesi gereğince sağlanan yardımlar.

11 nci maddenin 3 ncü paragrafının (d) bendi :

— 25 Mayıs 1962 tarihli ve 381 sayılı Millî Sigorta Kanununun 2 nci kesiminin ikinci paragrafı, 3 ncü maddenin ikinci paragrafı ve 9 ncu bölümün 5 nci kesimi hükümlerine göre sağlanan yardımlar.

İsviçre

11 nci maddenin 3 ncü paragrafının (a) bendi :

— Çalışma yeteneği olmayanlara verilen ödenekler.

11 nci maddenin 3 ncü paragrafının (b) bendi :

— Malullük sigortasından bağlanan özel aylıklar.

— Yaşlılık ve ölüm sigortasından bağlanan özel aylıklar.

11 nci maddenin 3 ncü paragrafının (d) bendi :

— Malullük derecesi yüzde 50'den az olan malullülere bağlanan normal malullük aylıkları.

EK - VII

I. AVUSTURYA MEVZUATININ UYGULANMASI

A) Hastalık sigortası, işkazalarıyla meslek hastalıkları sigortası ve emeklilik sigortası ile ilgili Avusturya mevzuatının uygulanması.

(1) Bu sözleşmenin 8 nci maddesinin 1 nci paragrafı hükümleri ile III numaralı Ek'te sözü geçen iki taraflı sözleşmelerin bu hükümlere tekabül eden hükümleri, diğer ülkelerde yürütülen bir meslekî faaliyet dolayısıyla emeklilik sigortası ile işkazalarıyla meslek hastalıkları sigortası ve hastalık sigortasından doğan müstesna veya muntazır haklara ilişkin Avusturya mevzuatı hükümlerine veya eski Avusturya - Macaristan Kırallığı ülkesinde, ancak Avusturya Cumhuriyeti ülkesi dışında, bir serbest meslekte geçen sigortalılık sürelerinin nazara alınması ile ilgili hükümleri etkilemez.

(2) Bu sözleşmenin 8 nci maddesinin 1 nci paragrafı hükümleri, Avusturya ile diğer Devletler arasında yapılmış olan ve sigorta yükümlülüklerini düzenleyen iki taraflı sözleşmeler hükümlerine hâlel getirmez.

(3) Bu sözleşmenin 8 nci maddesinin 1 nci paragrafı hükümleri, savaşta geçen hizmet süreleriyle savaşta geçmiş gibi kabul edilen sürelerin nazara alınmasına ilişkin Avusturya mevzuatı hükümlerini etkilemez.

(4) Avusturya mevzuatı hükümlerine göre, bir meslekî faaliyette bulunulmasının veya bir Sosyal Sigorta durumunun tespitinin Sosyal Sigortadan sağlanan yardımlardan yararlanma hakkının doğması veya bu yar-

dımların sağlanması üzerindeki kanunî etkisinin ölçüsü ne ise, diğer bir Akit Taraf ülkesinde veya bu Akit Taraf mevzuatına göre yürütülen meslekî faaliyetin veya tespit edilen durumun etkisi de aynıdır.

(5) Bu sözleşmenin III ncü Bölümünün 2 nci Kısım hükümleri, ticaret işlerinde kendi hesabına çalışan kimselere emeklilik sigortasından sağlanan ve uygulanan mevzuatın yürürlüğe girdiği tarihte belirli bir yaşın üstünde bulunan kimselere yapılan yardımlar hakkında uygulanmadığı gibi, tarımda çalışanların ek emeklilik sigortasından sağlanan yardımlar hakkında da uygulanmaz.

(6) Avusturya emeklilik sigortasına göre yardım hakkının hangi rejime göre doğacağını ve yardımların hangi yetkili kurum tarafından sağlanacağını tespitinde yalnız Avusturya mevzuatına göre geçen sigortalılık süreleri nazara alınır.

(7) Bu sözleşmenin 29 ncu maddesinin 2 nci paragrafı hükümlerine göre, nazari aylık miktarının tespitinde, sigortalılık sürelerinin nazara alınmasına ilişkin Avusturya mevzuatı hükümlerine bakılmaksızın, diğer Akit Tarafların mevzuatına göre geçen sigortalılık süreleri nazara alınır.

(8) Bu sözleşmenin 29 ncu maddesinin 2 nci ve 4 ncü paragrafları hükümlerinin uygulanmasında, Avusturya mevzuatı hükümlerine göre ödenen tamamlayıcı ek yardım, yapılması gereken yardım miktarının tespitinden sonra hesap edilir.

(9) Avusturya ek yardım miktarının hesaplanmasında sigortalılıkta geçen ayların azami sayısının nazara alınması gereken hallerde, bu sözleşmenin 29 ncu maddesinin 4 ncü paragrafında belirtilen nispi miktar, bu azami ay sayısı da gözönünde bulundurularak, nazari miktarın hesaplanmasında nazara alınan bütün sigortalılık süreleri esası üzerinden tespit edilir.

(10) Maden işçilerinin uzun süre hizmet primi ile bu primin tahsisi için gerekli staj şartları söz konusu olduğundan, diğer Akit Tarafların mevzuatına göre geçen sigortalılık süreleri nazara alınmaz.

(11) Avusturya mevzuatına göre güçsüzlük ödenekleri, Avusturya tarafından yapılan ve bu sözleşmenin 29 ncu maddesinin 4 ncü paragrafının uygulanması suretiyle tespit edilen yardım miktarı esası üzerinden, bu hükümlere göre orantılı olarak indirim yapılan azami miktarın sınırı içinde kalınarak hesap edilir. Bununla beraber, yalnız Avusturya mevzuatına göre nazara alınması gereken sigortalılık sürelerine göre yardım hakkı doğmuşsa, diğer bir Akit Tarafın mevzuatına göre bir güçsüzlük ödeneği verilmiş veya benzeri bir yardım yapılmış olmadıkça güçsüzlük ödenekleri bu yardımlara eşit bir miktar üzerinden verilir.

(12) Avusturya emeklilik sigortasından sağlanan özel aylıklar bu sözleşmenin 29 ncu maddesinin 4 ncü paragrafı hükümlerine göre tespit edilen yardım miktarı üzerinden ödenir; bu sözleşmenin 34 ncü maddesi hükümleri kıyas yolu ile uygulanır.

(13) Bir kimsenin politik veya dinî nedenlerle veyahut miras nedeniyle sosyal güvenlik bakımından bir kayba uğraması halinde, bu sözleşme hükümleri Avusturya mevzuatına göre yardım hakkının doğmuş olmasına hâlel getirmez.

B - Avusturya işsizlik sigortası mevzuatının uygulanması,

(1) Bu Sözleşmenin 8 nci maddesinin 1 nci paragrafı hükümleri olağanüstü yardımlarla ilgili Avusturya mevzuatı hükümlerini etkilemez.

(2) Bu Sözleşmenin sürelerin birleştirilmesine ilişkin 51 nci maddesinin 1 nci ve 2 nci paragrafları hükümleri ücretsiz izin yardımlarına hak kazanılmasında uygulanmaz.

II. DANİMARKA MEVZUATININ UYGULANMASI

Danimarka Hükümeti, Kabul Edilmiş İşsizlik Sandıklarını, Bu Sözleşmenin işsizlik yardımlarıyla ilgili hükümlerini, Danimarka için yürürlükte olduğu ölçüde, uygulanmaları hususunda teşvik etmeyi taahhüt eder.

III. FRANSTZ MEVZUATININ UYGULANMASI

(1) Bu Sözleşmenin 8 nci maddesinde öngörülen muamelede eşitlik prensibi, bir yabancı ülkede ücretli veya ücretsiz bir işte çalışmış veya çalışmakta olan bir Fransıza isteğe bağlı yaşlılık sigortasına girme olanağını sağlayan 10 Temmuz 1965 tarihli ve 65-555 sayılı Kanun hakkında uygulanmaz.

(2) Bu Sözleşmenin uygulanmasında, yaşlı işçilere yapılan ödenek yardımlarıyla işçilerden gayri kimselere verilen primsiz yaşlılık ödeneklerinden ve özel ödeneklerden yararlanma hakkı, yalnız onaltı yaş ile söz konusu yardımlardan yararlanma hakkını kazanma yaşı arasında Fransa'da en az on yıl ikamet etmiş olduklarını ispat eden kimselere bu sürenin beş yılının yardım talebinde bulunulan tarihten hemen önceki devrede aralıksız olarak geçmiş olması şartıyla, tanınır.

(3) Bu Sözleşme hükümleri, yaşlı işçilere verilen ödenek ile işçilerden gayri kimselere primsiz yaşlılık sigortasından verilen ödenek hakkının doğup doğmadığının tesbitinde, Fransız ülkesinde geçen çalışma sürelerinin nazara alınacağına ilişkin Fransız mevzuatı hükümlerini etkilemez.

(4) Madencilerin Sosyal Güvenliği Hakkındaki Kanuna göre sağlanan özel ödeneklerle birleşik ödeneklerden yalnız Fransız madenlerinde çalışan kimseler yararlanır.

(5) Bu Sözleşmenin 8 nci maddesinde öngörülen muamelede eşitlik prensibi, işsiz kalan işçilere gelir sağlanmasına ilişkin mevzuat hakkında uygulanmaz. Bu mevzuata göre sağlanan yardımlardan yararlanılması, ilgili kimsenin yardım talebinde bulunduğu tarihten hemen önceki devrede en az üç ay Fransa'da ikamet etmiş olması şartına bağlıdır.

IV. FEDERAL ALMANYA CUMHURİYETİ MEVZUATININ UYGULANMASI

(1) (a) 1 Ocak 1919 tarihinden önce Alsace - Lorraine bölgesinde işkazasına uğramış veya meslek hastalığına tutulmuş olan bir işçiye yapılması gereken yardımlar Milletler Cemiyeti Konseyinin 21 Haziran 1921 tarihli kararına göre Fransız kurumları tarafından sağlanmamışsa ve işkazasına uğrayan veya meslek hastalığına tutulan bu işçi veya hak sahibi kimseleri Akit Taraflardan birinin ülkesinde ikamet ediyorsa, anılan işçiye veya hak sahibi kimselerine bu ülkede ikamet ettikleri sürece Alman kurumları tarafından Alman işkazası mevzuatına göre henüz yapılmamış bulunan yardımlar ölçüsünde bu sözleşme hükümlerine göre yardım sağlanır.

(b) Bu Sözleşmenin 11 nci maddesi hükümleri, Federal Almanya Cumhuriyeti ülkesi dışında meydana gelen işkazalarıyla meslek hastalıkları nedeniyle ve Almanya dışında geçen sürelerle göre, sigortalılara veya hak sahibi kimselerine Federal Almanya Cumhuriyeti ülkesi dışında ikamet ettikleri sürece yardım yapılamayacağına veya bazı şartlar altında yapılacağına ilişkin Alman mevzuatı hükümlerini etkilemez.

(2) (a) Alman mevzuatına göre ölü devre veya ek süre olarak kabul edilen sürelerin ölü devre veya ek süre olarak sayılıp sayılmıyacağı hususunun tesbitinde, diğer bir Akit Tarafın mevzuatına göre mecburî olarak ödenen primlerle diğer bir Akit Tarafın emeklilik sigortasına göre mecburî sigortalılık hali, Alman mevzuatına göre mecburî olarak ödenmiş primlerin ve Alman emeklilik sigortasına göre mecburî sigortalılık halininin muadili olarak kabul edilir. Sigortaya giriş tarihi ile sigorta olayının meydana geldiği tarih arasında mecburî sigortalı olarak geçen takvim ayları sayısının hesaplanmasında, diğer bir Akit Taraf mevzuatına göre geçen ve muadili süre olarak kabul edilen süreler nazara alınmadığı gibi, ilgili kimsenin aylık aldığı süreler de nazara alınmaz.

(b) Yukarıdaki bent hükmü sabit ölü devreler hakkında uygulanmaz.

(c) Madencilerin emeklilik sigortası hakkındaki Alman mevzuatına göre, ek sürenin nazara alınması, Alman mevzuatına göre son olarak ödenen primin madencilerin emeklilik sigortasına ödenmiş olması şartına bağlıdır.

(d) Alman tazminat sürelerinin nazara alınıp alınmayacağı hususunda yalnız Alman mevzuatı uygulanır.

(3) (a) Alman mevzuatına göre ödenmesi gereken bir meslekî malullük geliri veya genel malullük aylığı veyahut yaşlılık aylığı ile diğer bir Akit Taraf mevzuatına göre ödenmesi gereken bir malullük geliri aynı zamana rastladığı takdirde, nazara alınması gereken yıllık ücret, bir iş kazası geçiren benzer durumda-

ki bir işçinin kaza geçirdiği sırada Alman mevzuatına göre nazara alınması gereken ücretidir; bu amaçla Federal Almanya Cumhuriyeti ülkesinde ilgili kimsenin ikamet ettiği yerde yürürlükte bulunan mevzuat, ilgili kimse bu ülke dışında ikamet ediyorsa, yetkili Alman emekli işleri kurumunun bulunduğu yerde yürürlükte bulunan mevzuat uygulanır. İlgili işçinin ücreti Alman mevzuatı hükümlerine göre tespit veya yeniden hesap edilir.

(b) Ek yardımlar ile çocuklar için yapılan ek ödemeler ve ek sigorta zamları dışında bir iş kazası sonucu başlanan gelirler toplamı ile bu Sözleşmenin 29 ncu maddesinin 2 nci paragrafı hükmüne göre tespit edilen nazari yardım tutarı, yukarıdaki bendin uygulanmasında nazara alınan azamî miktar ile mukayese edilir. Bu miktar söz konusu azamî miktardan fazla ise aradaki fark indirim yapılacak normal miktarı teşkil eder. Bu miktar, 29 ncu maddenin 4 ncü paragrafı hükümlerine göre sigortalılık süresine orantılı olarak bölünür; Almanya'da geçen sigortalılık süresine tekabül eden kısım Alman hissesinden indirilir.

(4) Madencilerin sigorta rejimine göre tazmin niteliğindeki yardımların kesilmesi söz konusu olduğunda diğer bir Akit Taraf ülkesindeki maden işletmeleri Alman maden işletmelerinin muadili sayılır.

(5) Alman emeklilik sigortası kurumları :

(a) Emekli aylıklarının hesaplanmasına ilişkin 1 Ocak 1957 tarihinden önce yürürlükte bulunan mevzuat uygulandığı;

(b) Bir ek sürenin nazara alınması gerektiği; veya

(c) Çocuklar için yapılan ek ödemenin nazara alınması gerektiği;

zaman bu Sözleşmenin 29 ncu maddesinin 5 nci paragrafını uygular.

(6) Bu Sözleşmenin III ncü Bölümünün 2 nci kısmı hükümleri demir ve çelik sanayii (Saar) emeklilik sigortası ile yaşlı tarım işçilerinin emeklilik sigortası hakkında uygulanmaz.

V. LÜKSEMBURG MEVZUATININ UYGULANMASI

(1) Bu Sözleşmenin 74 ncü maddesinin 3 ncü paragrafı hükümleri müstesna, 1 Ocak 1946 tarihinden önce Lüksemburg mevzuatına göre emeklilik sigortasında (malîlilik, yaşlılık ve ölüm) geçen sigortalılık süreleriyle muadil süreler, bu mevzuatın uygulanmasında yalnız bu Sözleşmenin yürürlüğe girdiği tarihte muntazır hakların muhafaza edildiği veya yalnız bu mevzuata veyahut yürürlükte bulunan veya aktedilecek olan iki taraflı anlaşmalara göre sonradan bu haklara yeniden hak kazanıldığı ölçüde nazara alınır. Bir çok sözleşmelerin uygulanması halinde, en eski tarihten itibaren geçen sigortalılık süreleriyle muadil süreler nazara alınır.

(2) Lüksemburg'ta sağlanan emekli aylıklarının esas kısmına hak kazanılmasında, Lüksemburg ülkesinde ikamet etmeyen işçilerin Lüksemburg mevzuatına göre geçen sigortalılık süreleri ikamet süreleri olarak kabul edilir.

(3) Uygun olan hallerde, asgarî aylıkları artırmak için sağlanan ek yardımlarla çocuklar için yapılan ek ödemeler, esas kısımda hangi orantı uygulanmışsa o orantıya göre ödenir; bu ödemelerden Devlet ve belediyeler sorumludur.

VI. HOLLANDA MEVZUATININ UYGULANMASI

A) Hollanda mevzuatının genel yaşlılık sigortası hakkında uygulanması

(1) Bu Sözleşmenin 29 ncu maddesinin uygulanmasında, 1 Ocak 1957 tarihinden önce sigortalının onbeş yaşından sonra Hollanda'da ikamet ettiği veya diğer bir Akit Tarafın ülkesinde ikamet etmekle beraber, Hollanda'da bir işveren emrinde ücretli bir işte çalıştığı sırada geçen süreler sigortalılık süresi olarak nazara alınır,

(2) Yukarıdaki paragrafta belirtilen sürelerin, diğer bir Akit Tarafın mevzuatına göre ödenmesi gereken yaşlılık aylığının hesaplanmasından nazara alınan sürelerle aynı zamana rastlaması halinde, nazara alınmasına gerek yoktur.

(3) Evli bir kadının kocasının, Hollanda mevzuatına göre, genel yaşlılık sigortasından aylık almaya hak kazanmış olması halinde, evli olan ve altmışbeş yaşına bastığı tarihten önceki devreye rastlayan evlilik süresi

içinde bir veya birden fazla Akit Taraf ülkesinde ikamet eden kadının bu devre içinde geçen süreleri de, kocasının anılan mevzuata göre geçen veya yukarıdaki 1 nci paragrafta söz konusu edilen sürelerle aynı zamana rastladığı ölçüde nazara alınır.

(4) Yukarıdaki paragrafta belirtilen süreler, bir kadına diğer bir Akit Tarafın mevzuatına göre ödenmesi gereken yaşlılık aylığının hesaplanmasında nazara alınan veya bu kadına anılan mevzuata göre yaşlılık aylığı ödenen sürelerle aynı zamana rastladığı takdirde nazara alınmaz.

(5) Evli bir kadının kocasının Hollanda mevzuatına göre yaşlılık sigortasına tabi olması veya yukarıdaki 1 nci paragraf anlamında sigortalılık sürelerini tamamlamış bulunması halinde, yukarıdaki iki paragraf hükümleri kıyas yolu ile uygulanır.

(6) 1 Ocak 1957 tarihinden önce geçen süreler yalnız ilgili kimse ellidokuz yaşından sonra altı yıl süreli olarak bir veya birden fazla Akit Taraf ülkesinde ikamet etmiş ise ve halen de bu Taraflardan birinin ülkesinde ikamet ediyorsa, yaşlılık aylığının hesaplanmasında nazara alınır.

B — Hollanda Mevzuatının Genel Dul ve Yetimler Sigortası hakkında uygulanması

(1) Bu Sözleşmenin 29 ncu maddesinin uygulanmasında, 1 Ekim 1959 tarihinden önce ölen kişinin onbeş yaşını doldurduktan sonra Hollanda'da ikamet ettiği devrede veya diğer bir Akit Taraf ülkesinde ikamet etmiş olmakla beraber, Hollanda'da bir işveren emrinde bir ücret karşılığında çalıştığı devrede geçen süreler de Hollanda mevzuatına göre genel dul ve yetimler sigortasında geçen süreler olarak nazara alınır.

(2) Yukarıdaki paragrafta belirtilen süreler, diğer bir Akit Taraf mevzuatına göre ölüm sigortasında geçen sürelerle aynı zamana rastlarsa nazara alınmaz.

C — Hollanda Mevzuatının İşgöremezlik Sigortası hakkında uygulanması

(1) Bu Sözleşmenin 29 ncu maddesinin uygulanmasında, Hollanda'da 1 Temmuz 1967 tarihinden önce ücretli veya benzeri bir işte geçen süreler de Hollanda İşgöremezlik Sigortası mevzuatına göre geçen sigortalılık süreleri olarak nazara alınır.

(2) Bu süreler Hollanda'da 1 Temmuz 1967 tarihinden önce geçmişse, yardımların hesabında esas alınacak kazançlar, işgöremezlik sigortası hakkındaki geçici hükümleri de ihtiva eden 2 Şubat 1967 tarihli Kanunda belirtilen ve 1 Temmuz 1957 tarihinden beri ücret endeksleri değişikliklerine göre ayarlanmış olan miktar üzerinden tespit edilir.

(3) Daha önce mevcut olan malûllüğün, malûllük yardımı yapılmasına mesnet teşkil eden nedenden başka bir nedenle ağırlaştığı açıkça belli olmuşsa, bu Sözleşmenin 35 nci maddesinin 1 nci paragrafının (a) ve (b) bentleri, derecesi 45'ten az olan bir malûllük nedeniyle yapılacak yardımların hesaplanmasında Hollanda kurumları tarafından uygulanmaz.

D — Hollanda Mevzuatının İsteğe Bağlı Sürekli Sigorta hakkında uygulanması

Bu Sözleşmenin 8 nci maddesinde belirtilen muamelede eşitlik prensibi, indirimli prim ödenmesi söz konusu olduğunda, isteğe bağlı sürekli yaşlılık sigortası hakkında uygulanmaz.

VII. — NORVEÇ MEVZUATININ UYGULANMASI

17 Haziran 1966 tarihli Millî Sigorta Kanununun 1 nci maddesinin 4 ncu paragrafının ikinci bendi hükümleri Norveç vatandaşı olmayanlara teşmil edilemez.

Bir Norveç işvereni emrinde çalışanlar müstesna, Norveç mevzuatı, Spitzbergen adalarında bulunan ve Norveç vatandaşı olmayan kimselere teşmil edilemez.

VIII. — İSVEÇ MEVZUATININ UYGULANMASI

İsveç Hükümeti, işsizlik yardımları bakımından, bu Sözleşme hükümlerinin, İsveç için yürürlükte olduğu ölçüde, kabul edilmiş işsizlik sandıkları tarafından uygulanmasını teşvik etmeyi taahhüt eder.

IX — İSVİÇRE MEVZUATININ UYGULANMASI

(1) Bu Sözleşmenin 8 nci maddesinde belirtilen muamelede eşitlik prensibi:

(a) Yabancı ülkelerdeki İsviçreli vatandaşların tabi oldukları isteğe bağlı yaşlılık ve ölüm sigortası ile isteğe bağlı malûllük sigortası;

- (b) İsviçre'deki bir işveren hesabına yabancı ülkelerde çalışan İsviçreli vatandaşların tabi oldukları yaşlılık, ölüm ve malûllük sigortaları;
- (c) Yabancı ülkelerde ikamet eden İsviçrelilere yapılan sosyal yardımlar;
- (d) Yaşlılık ve ölüm sigortalarına göre 1 Temmuz 1883 tarihinden önce doğmuş olan İsviçreli vatandaşlara veya hak sahibi kimselerine ödenen özel aylıklar;

hakkında uygulanmaz.

(2) Akit Tarafların vatandaşları yardım talebinde buldukları tarihten hemen önceki devrede İsviçre'de sürekli olarak beş yıl ikamet etmiş olmak şartıyla, olağanüstü malûllük veya yaşlılık aylığından yararlanırlar.

Akit Tarafların vatandaşları, yaşlılık aylığının söz konusu olması halinde, yardım talebinde buldukları tarihten hemen önceki devrede İsviçre'de sürekli olarak on yıl, ölüm aylıklarının veya bunun yerine ödenen yaşlılık aylıklarının söz konusu olması halinde de, yardım talebinde buldukları tarihten hemen önceki devrede, ölen kişinin İsviçre'de sürekli olarak beş yıl ikamet etmiş olması şartıyla, olağanüstü yaşlılık ve ölüm aylıklarından yararlanırlar.

Bir takvim yılı içinde İsviçre ülkesi dışında kalınan sürenin üç ayı geçmemiş olması halinde, söz konusu ikamet süresi kesintisiz süre olarak kabul edilir. İlgili kimsenin İsviçre'deki yaşlılık ve ölüm sigortasından muaf tutulduğu ikamet süresi, gerekli ikamet süresinin hesabında nazara alınmaz.

(3) Akit Taraflar vatandaşlarının İsviçre malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortalarına göre yardıma hak kazanmış olmaları halinde, İsviçre sigortasına göre ödenmesi gereken aylık tutarlarının hesaplanmasında bu sözleşmenin 29 ncu maddesinin 5 nci paragrafı hükümleri uygulanır.

(4) Normal malûllük aylığına hak kazanılmasının söz konusu olması halinde, Akit Tarafların vatandaşları malûllüğün meydana geldiği tarihte herhangi bir Akit Tarafın emeklilik sigortası kapsamında iseler veya herhangi bir Akit Tarafın mevzuatına göre malûllük yardımından yararlanma hakkına sahip iseler, İsviçre mevzuatına göre de sigortalı sayılırlar.

(5) (a) Akit Tarafların vatandaşları rehabilitasyon yardımlarından yararlanacakları tarihten hemen önceki devrede en az bir tam yıl İsviçre sigortasına prim ödemişlerse, İsviçre'de ikametgâhlarını muhafaza ettikleri sürece, Federal malûllük sigortası mevzuatına göre, rehabilitasyona tabi tutulmalarını isteyebilirler.

(b) Akit Tarafların vatandaşlarından ücretli bir işte çalışmayan eşlerle dul kadınlar ve küçük yaştaki çocuklar İsviçre'de rehabilitasyon yardımlarından yararlanacakları tarihten hemen önceki devrede aralıksız en az bir yıl ikamet etmişlerse, ikametgâhlarını İsviçre'de muhafaza ettikleri sürece, Federal malûllük sigortası mevzuatına göre rehabilitasyona tabi tutulmaları isteğinde bulunabilirler.

(c) Akit Tarafların vatandaşı olan küçük yaştaki çocuklar, İsviçre'de ikamet ediyorlarsa ve doğdukları tarihten beri de malûl iseler veya doğdukları tarihten beri aralıksız İsviçrede ikamet ediyorlarsa, Federal malûllük sigortası mevzuatına göre rehabilitasyona tabi tutulmalarını isteyebilirler.

BU KANUNA AİT TUTANAKLAR

Millet Meclisi			Cumhuriyet Senatosu		
Cilt	Birleşim	Sayfa	Cilt	Birleşim	Sayfa
14	39	378	28	77	464
15	61	598		88	811,829,830:832,
19	95	178			835,839:840
20	105	16:17			
		107			
		52,88,106:109			
		108			
		119,149,166:169			

I - Gerekçeli 234 S. Sayılı basmayazı Millet Meclisinin 105 nci Birleşimine, 609 S. Sayılı basmayazı Cumhuriyet Senatosunun 88 nci Birleşim tutanağına bağlıdır.

II - Bu kanunu; Millet Meclisi Dışişleri, Cumhuriyet Senatosu Anayasa ve Adalet, Dışişleri, Turizm ve Tanıtma komisyonları görüşmüştür.

III - Esas No. : 1/354.